Vlaams Parlement

vergadering **22**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 19 februari 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING 4

VERONTSCHULDIGINGEN 4

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN 4

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over agressie tegenover personeelsleden van De Lijn 4

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over minderhindermaatregelen bij de 38 geplande Vlaamse snelwegwerken 8

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de dienstwagens van de Vlaamse Regering 11

ACTUELE VRAAG van Maarten De Veuster aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de impact van het coronavirus op de Vlaamse economie 14

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de screening van asbest in scholen 17

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ongerustheid van de Vlaamse landbouwsector inzake de afbouw van hun financiering via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 20

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de palliatieve filter in ziekenhuizen bij mensen die om euthanasie verzoeken 23

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het eventueel afnemen van de kinderbijslag van minderjarige criminelen 26

ACTUELE VRAAG van Maaike De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over verminderd pestgedrag bij tieners
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de herhaaldelijke vraag van experts naar een kenniscentrum (cyber)pesten 30

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over cohousingprojecten binnen de ouderenzorg
ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over cohousing door bejaarden 33

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de klimaatstrategie voor 2050 38

ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het overleg met de andere gewesten betreffende de klimaatdoelstellingen op lange termijn 38

ACTUELE VRAAG van Philippe Muyters aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de SERV-evaluatie van de begroting en de VLAIO-evaluatie van de innovatiesubsidies 45

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de belasting op inverkeerstelling
– 204 (2019-2020) – Nr. 1
Verslag 49

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de erfbelasting en de aangifte van nalatenschap
– 205 (2019-2020) – Nr. 1
Verslag 50

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 50

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Stijn Bex: ambtsverplichtingen;

Andries Gryffroy: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Filip Dewinter: familieverplichtingen;

Johan Danen, Annick De Ridder, Kim De Witte, Guy D'haeseleer, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch: gezondheidsredenen.

Minister-president Jan Jambon is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 60/16)

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over agressie tegenover personeelsleden van De Lijn

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Voorzitter, een tijdje geleden hebben we het in de commissie Mobiliteit al gehad over incidenten waarbij het rijgedrag van chauffeurs werd gefotografeerd of gefilmd, maar nu wil ik het hebben over een nog iets verregaandere stap, namelijk verbale en fysieke agressie ten aanzien van de chauffeurs en de controleurs van De Lijn.

Minister, er is vorige week nog een incident in uw provincie geweest. In Houthalen is een chauffeur van De Lijn aangevallen met een glasscherf. Dat zijn zaken die we maximaal moeten proberen te vermijden. In het kader van die tekenen van agressie, waarover we in de media steeds meer horen en lezen, heb ik u een schriftelijke vraag gesteld. Ik wilde de cijfers voor 2018 en 2019 met betrekking tot uitingen van agressie ten aanzien van chauffeurs en controleurs van De Lijn eens met elkaar vergelijken. Zo wilde ik nagaan of de inspanningen die De Lijn op dit vlak wel degelijk levert, lonen.

Ik heb gemerkt dat er in 2018 1860 incidenten met verbale of fysieke agressie ten aanzien van chauffeurs of controleurs zijn geweest. Als ik dat omreken, gaat het om dertien voltijdse equivalenten die ten gevolge van agressie tegen hun persoon permanent afwezig zijn. Dat is toch bijzonder opmerkelijk. Ik heb ook de cijfers voor de eerste drie kwartalen van 2019 gekregen. Tijdens de eerste negen maanden van dat jaar ging het om 20.388 uren aan werkonbekwaamheid. Ik leid hieruit af dat de cijfers voor 2019 niet beter zullen zijn dan de cijfers voor 2018. Misschien kunt u hier straks op ingaan, maar ik weet niet of u nu al over de cijfers beschikt.

Minister, ondanks de inspanningen van De Lijn inzake camerabewaking, alarmsystemen en flexibel afsluitbare chauffeursposten, is dit een probleem. Wat kunt u, nu we al die inspanningen al leveren, bijkomend nog doen om de agressie ten aanzien van chauffeurs en controleurs meer in te dijken?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Voorzitter, elke vorm van agressie, fysiek of verbaal, is er natuurlijk eentje te veel. Om die reden neemt De Lijn al heel wat maatregelen om die vormen van agressie zo veel mogelijk te voorkomen, want dat is natuurlijk het beste. Als die agressie zich dan toch voordoet, moet dit absoluut tot een minimum worden beperkt en vervolgens moet er zeker ook handhaving of bestraffing zijn. Dat zijn de drie elementen waarop we moeten inzetten.

Mijnheer Maertens, u hebt zelf vermeld dat De Lijn al heel wat doet. De Lijn heeft een veiligheidsplan dat enerzijds op de buschauffeurs en anderzijds vooral op de reizigers focust. Dat plan omvat heel wat gerichte en flexibele maatregelen, zowel met betrekking tot de organisatie als met betrekking tot technische aspecten, preventieve maatregelen en dergelijke.

Wat houdt dat zoal in? In de eerste plaats plaatsen we camera's op al onze bussen. Alle bussen hebben al camera's, maar het is de bedoeling dat alle bussen tegen 2025 sowieso een camera hebben. Nu gaat het om 70 tot 75 procent. Ook in de premetrostations worden camera's geplaatst.

Verder is de dispatching continu bemand. Naar aanleiding van het spijtig voorval van vorige week zijn de maatregelen met betrekking tot de dispatching opnieuw bijgestuurd. Elke oproep zal als een noodoproep worden behandeld en sowieso volgt nadien nog een tweede telefoongesprek om te vragen of alles in orde is. Zo kunnen dergelijke spijtige voorvallen zich niet meer voordoen.

Die maatregelen omvatten onder meer ook de flexibel af te sluiten stuurpost, wat ook een technisch aspect is.

Verder wordt ten volle ingezet op de samenwerking met de politie, de lokale besturen, de gemeenschapswachten, de lijnwachters en dergelijke. Er wordt heel veel materiaal en personeel ingezet, maar tegelijkertijd is er ook sensibilisering en zijn er opleidingen over de omgang met agressie.

Kortom: heel wat maatregelen waarmee we toch echt proberen om alles tot een absoluut minimum te herleiden.

Bert Maertens (N-VA): Dank u, minister. Ik waardeer ten zeerste de inspanningen die De Lijn levert. Dat heb ik al gezegd. Ik denk dat daarin inderdaad wel zeer veel geïnvesteerd wordt. Maar ik wil toch mijn oproep herhalen die ik een aantal weken gedaan heb in de commissie. Ik wil het opnemen voor de chauffeurs. U weet, beter dan geen ander, dat chauffeur bij De Lijn een knelpuntberoep geworden is. We moeten er echt voor zorgen dat we voldoende mensen kunnen aantrekken. Dat zal alleen kunnen als er meer respect wordt afgedwongen voor die chauffeurs. Vandaar nogmaals mijn pleidooi om een echte hoffelijkheidscampagne te organiseren vanuit De Lijn. Ik denk dat dat effect moet hebben. We moeten dus ten eerste sensibiliseren.

Dat we ten tweede moeten slaan indien nodig, is zeker duidelijk. Dan moet de pakkans verhoogd worden. Dan moeten er camera's komen, zoals u zegt, in alle bussen van De Lijn. Vandaag is dat het geval voor 70 procent van de bussen. Ik roep u op om daar versneld in te investeren en die inhaalbeweging te doen. Als we vaststellen dat bij de pachters, de onderaannemers, slechts 64 procent van

de bussen is uitgerust met camera's, dan denk ik dat daarvoor een extra inspanning geleverd moet worden. Hoe zult u die inspanning leveren?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Collega's, het Vlaams Belang heeft al herhaaldelijk, ook tijdens de vorige legislaturen, dit probleem van agressie aangekaart. We weten allemaal – de heer Maertens haalt het zonet aan – dat de maatregelen die we hier zonet gehoord hebben en die inderdaad heel mooi klinken, maatregelen zijn die al veel langer worden aangekondigd, waar men al veel langer op moet inzetten. Maar blijkbaar brengt dat toch niet veel zoden aan de dijk.

We mogen ook niet vergeten dat dit, vooral in de stedelijke agglomeraties, een probleem is dat zich nogal eens beperkt tot een bepaalde bevolkingsgroep. Nogal wat daders zijn namelijk van allochtone afkomst. U spreekt over een mentaliteitswijziging. Ik denk dat u daar inderdaad dringend op moet inzetten.

De chauffeurs voelen zich ondertussen toch wel in de steek gelaten. We hebben dat vorige week gezien in Limburg. Daar is een staking uitgebroken, terecht. En waarom? Omdat de politieondersteuning die gevraagd werd, zelfs niet is komen opdagen. Is dat respect voor onze chauffeurs?

Minister, ik rond af. Inderdaad, meer camera's en meer afscherming voor de chauffeurs: maak daar nu eens eindelijk werk van. Geen woorden maar daden: we horen dat al langer dan vandaag. De chauffeurs van De Lijn hebben meer dan recht op hun veiligheid. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, in de beheersovereenkomst werd onder andere heel veel belang gehecht aan het veiligheidsplan dat opgesteld is en dat trimestrieel met de vakbonden wordt bekeken. Ik denk dat er dus al heel wat gebeurt. U hebt ook verwezen naar camera's enzovoort. Maar in dit specifieke geval zullen we misschien de procedures in het kader van dat overleg wat moeten aanscherpen. U hebt daarnet gezegd dat er nog een tweede keer wordt gebeld. Maar blijkbaar heeft de politie hier de bus niet gevolgd, terwijl de chauffeur bedreigd werd. Normaal gezien moet een chauffeur wachten aan een halte wanneer hij bedreigd wordt. Maar hier hebben ze hem aangemaand om te beginnen rijden. Hij is dan beginnen te rijden. Maar dan zou ik toch verwachten dat de politie die bus volgt. Dus misschien: opnieuw betere afspraken maken, ook met de politie, over de interventies die al dan niet nodig zijn. Zult u daarover, samen met uw federale collega of met de politiediensten in het algemeen, verder overleg plegen?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Nederland Gidsland: het openbaar vervoer is daar meer en beter uitgebouwd dan bij ons. Daar is het ondertussen common practice, dagelijkse praktijk, dat ook op bussen en trams handhavers aanwezig zijn, controleurs, die de chauffeur de vrijheid geven om zijn kerntaak uit te voeren, namelijk zorgen dat die reizigers veilig van punt A naar punt B worden vervoerd. Iemand anders houdt daar dan toezicht op. Ik denk dat dat een praktijk is die we absoluut ook moeten zien te introduceren hier in Vlaanderen bij De Lijn, zowel op de trams als op de bussen. We moeten, eventueel op bepaalde lijnen, controleurs of handhavers meesturen. Want laat het ook duidelijk zijn: vandaag is in grotere steden veiligheid bij het gebruik van het openbaar vervoer een factor waardoor mensen soms besluiten om dat niet te gebruiken. En dat is jammer. Eigenlijk moet het openbaar vervoer niet alleen betrouwbaar en betaalbaar zijn maar ook veilig. Vandaar dat we inderdaad eens over de grens moeten kijken, naar Nederland, naar hoe zij dat daar succesvol aanpakken.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik wil mij graag aansluiten bij de vraag van collega Maertens. Ik ga ervan uit dat u erkent dat de cijfers die we vandaag zien geen echte kentering in zich dragen. Het probleem stagneert. Dat is niet goed want die bus- en tramchauffeurs zijn de mensen die zorgen voor ons dagelijks kwaliteitsvol vervoer en zij moeten hun job op een veilige manier kunnen doen. Er zit al heel wat in de pijplijn, zoals die camera's en eventueel mensen meesturen die toezicht houden. Maar ik denk dat het tijd wordt, en daarin steun ik collega Maertens, dat we een hoffelijkheidscampagne doen in de richting van de chauffeurs. Ik denk dat bij het merendeel van de gebruikers van het openbaar vervoer er echt wel respect bestaat voor degenen die die job doen. Misschien moeten we dat de volgende maanden eens versterken.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp·a): Minister, ik sluit me graag aan bij de collega's. We weten allemaal dat met de uitdagingen van vandaag in verband met het klimaat, het fijn stof en de files, investeren in kwaliteitsvol en betaalbaar openbaar vervoer meer dan ooit nodig is. Dat betekent niet alleen voldoende stipte bussen maar ook zorgen voor kwaliteitsvolle en veilige werkomstandigheden voor het personeel. Iedereen moet de zekerheid hebben om zijn job op een veilige manier te kunnen uitoefenen. Het is de taak van de overheid om die veiligheid te garanderen. Er gebeuren allerhande inspanningen maar we stellen toch vast dat die zekerheid vandaag niet geboden kan worden. Dus bij deze nog eens een warme oproep: investeer in kwaliteitsvol openbaar vervoer en zorg ervoor dat onze buschauffeurs onze reizigers op een veilige manier kunnen vervoeren. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het is inderdaad een heel belangrijk probleem. In 2017 waren er drieduizend meldingen van agressie tegen chauffeurs. Als we aan die problematiek iets willen doen, dan moeten we op twee sporen lopen. We moeten ten eerste zorgen dat er geen aanleiding is voor agressie, dat wil zeggen een goede dienstverlening uitbouwen, en ten tweede zorgen dat er effectief wordt gewerkt aan veiligheid op die bussen. Ik denk dat het voor het eerst in een aantal maanden is dat ik het eens ben met collega Keulen dat je daar ook mensen op het terrein voor nodig hebt. Dispatching is goed, camera's zijn goed, contact met de politie is goed, maar je hebt ook mensen op het terrein nodig, je hebt ook extra mannen en vrouwen op de bus nodig om een oogje in het zeil te houden om dat soort dingen te kunnen afwikkelen. Maar dan moeten we wel loskomen van de slogans. We hebben hier de directeur en de voorzitter van de raad van bestuur van De Lijn op bezoek gehad en die hebben gezegd dat ze met de huidige budgetten op of over de limiet zitten. Projecten voor extra mensen op de bus, zitten er niet in met de huidige budgetten. Minister, daarom is mijn vraag aan u of u bereid bent om extra middelen vrij te maken om te zorgen dat we de kwaliteit van het werk van de mensen die met onze bussen rijden, kunnen garanderen.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen en suggesties. Mijnheer Keulen, Nederland als gidsland: ik zal daar zeker mijn oor te luisteren leggen om te kijken welke suggesties we van hen kunnen meenemen of wat we van hen kunnen bijleren.

Elke vorm van agressie, of dat nu verbale of fysieke agressie is, is er een teveel. Ik heb daarstraks al alle maatregelen opgesomd die wij nemen. Daar zit zeker ook het verhaal in van sensibilisering, opleiding en informatie. Ik wil zeker ook de suggestie van de hoffelijkheidscampagne daarin meenemen. Ik denk immers dat het een en-enverhaal is. Hoe meer maatregelen we nemen des te beter, zowel

preventief als achteraf inzake handhaving, om die cijfers die te hoog zijn – dat beaam ik – drastisch te doen verlagen.

Ik had wel verwacht dat sommige mensen automatisch zouden beginnen met de mededeling dat De Lijn veel te weinig middelen heeft. Ik kan u alleszins al meegeven dat wegens de cijfers inzake de verbale en fysieke agressie er specifiek in 2019 nog dertien extra lijncontroleurs werden aangeworven en op dit ogenblik staat nog de vacature van een extra sociaal assistent open om nog meer te zorgen voor begeleiding. De procedure voor de oproep van de dispatching werd volledig herbekeken en zoals ik daarstraks al zei, wordt er ook een terugbelmoment opgenomen. Tegelijkertijd heeft men meerdere maatregelen genomen naar aanleiding van het spijtige voorval van vorige week. Men heeft er ook voor gezorgd dat de interventietijden worden verkort door een betere spreiding van het aantal lijncontroles en van het aantal mensen die ter plaatse zijn.

Dus wat dat betreft probeert men alleszins toch de interventies zo hoog mogelijk te hebben. Tegelijkertijd zijn er in het kader van het veiligheidsplan nog een aantal aandachtsbuurten, zoals u ook wel weet, waar nog veel meer en intenser wordt samengewerkt met lokale besturen en met politiediensten om daar de alertheid nog meer te verhogen als er iets gebeurt in welbepaalde aandachtsbuurten. Ook daar worden heel specifiek een aantal maatregelen genomen.

Voorkomen is beter dan genezen, dat beaam ik ten zeerste. Men vraagt dan ook wat wij specifiek nog gaan doen inzake handhaving – ik denk dat mevrouw Brouwers daar nog een aantal vragen rond stelde. Naast de wijziging in de dispatchingprocedure, naast het inkorten van die interventietijden, is het zeker ook heel belangrijk dat wij een vertegenwoordiger kunnen afvaardigen in het algemeen expertisenetwerk van het strafrechtelijk beleid, waar collega Demir voor bevoegd is. Wij hebben ten eerste vorige week naar aanleiding van dat spijtige voorval al gevraagd om zeker ook mee te mogen participeren in dat algemeen expertisenetwerk voor het strafrechtelijk beleid. Ten tweede wil ik inzake handhaving het hele voorval ook een hogere prioriteit laten krijgen bij het parketgeneraal. We weten dat onze minister-president regelmatig samenzit met het parket-generaal. Daarom zullen we daar zeker ook vragen om de nodige alertheid aan de dag te leggen voor alles wat te maken heeft met agressie op onze bussen, zowel naar onze buschauffeurs als naar onze reizigers. Ik herhaal opnieuw: elk geval van agressie is er een te veel.

Bert Maertens (N-VA): Dank u wel, minister, ik ben het volmondig met u eens. Het is en-en-en, niet of-of, want anders zullen we die problematiek niet oplossen, het moet en-en-en zijn om de veiligheid van de reiziger en van de chauffeur en controleur te garanderen. Dan heb ik het over de sensibilisering met die hoffelijkheidscampagne, dan hebben we het over het vergroten van de pakkans door alle bussen uit te rusten met camera's – dat is echt belangrijk –, door controleurs mee te sturen op de meest risicovolle lijnen. Het derde luik van het drieluik is natuurlijk de handhaving. Ik reken erop, minister, dat u, wat die drie elementen betreft, de komende maanden verder werk maakt van een goede aanpak.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over minderhindermaatregelen bij de 38 geplande Vlaamse snelwegwerken

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, ik deed er vanmorgen ongeveer anderhalf uur over om van thuis tot hier te geraken, en dat valt eigenlijk mee. Ik hoop dat dat vanavond ook zo vlot gaat, want dat zal binnenkort afgelopen zijn. Eind april

vind ik op mijn reisroute naar huis 1 van de 38 werven die u aangekondigd hebt in de komende tijd. Voor alle duidelijkheid – ik wil daar heel helder over zijn – is het uiteraard goed dat die werven georganiseerd worden, want ondertussen rijden er in Vlaanderen 3,5 miljoen auto's rond, die zich meer en meer vastrijden in de files. In 2014 hadden wij in Vlaanderen nog geen enkele keer 400 kilometer file, in 2017 was dat zelfs al 15 uur. Als we naar de voorspellingen kijken, gaat het aantal reizigerskilometers naar 2030 nog stijgen met 11 procent en het aantal vrachtwagenkilometers zelfs met 44 procent. Het is dan ook goed dat er in het huidige regeerakkoord maatregelen staan om de files aan te pakken. Dat is een gigantisch investeringsbudget voor de fiets. Dat is ook voor openbaar vervoer: de verdubbeling van het budget voor vervoer op maat, waarmee we ons openbaar vervoer efficiënter kunnen maken. Maar het is ook investeren in de weg. In veel van de werven die vandaag georganiseerd worden, zit ook een stuk investering in geluidsschermen – dat is levenskwaliteit, dat is ook goed – maar ook een stuk capaciteit.

Minister, wij staan volmondig achter die investeringen, maar de grote bezorgdheid die ik u vandaag wil voorleggen, is de volgende: hoe gaat u ervoor zorgen dat de hinder bij die 38 werven tot een minimum beperkt wordt?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Uiteraard hebben we allemaal last van het fileleed, dat is voor ons economisch een heel verlies, dat zorgt voor kostbare tijd die we verliezen, maar ook levenskwaliteit, dus we moeten sowieso proberen die files tot een absoluut minimum te beperken.

Nu, wegenwerken brengen altijd wat hinder met zich mee, maar we proberen de hinder tot een absoluut minimum te beperken. Hoe? Door een aantal Minder Hinderregels toe te passen. Daaronder valt onder andere dat we werken in de mate van het mogelijke plannen in verkeersluwe periodes, dat we de wegenwerken zoveel mogelijk proberen af te stemmen met de verschillende betrokken partners en dat we voorkomen dat er op omleidingswegen gelijktijdig werken plaatsvinden. We willen er daarnaast voor zorgen dat wegenwerkers ook 's nachts en 's weekends kunnen doorwerken. Dat is niet altijd mogelijk, zeker niet voor oudere bestekken, maar we blijven erop hameren om dat mogelijk te maken. Waar er wegenwerken worden uitgevoerd, proberen we de wegcapaciteit zo hoog mogelijk te houden. Zo proberen we op wegen waar er per rijrichting twee rijbanen zijn, die twee rijbanen ook te behouden, weliswaar eventueel met versmalde rijstroken. De bereikbaarheid van de omwonenden en handelaars proberen we ten slotte zoveel mogelijk te garanderen en uiteraard zetten we ook volop in op een goede communicatie, zowel via de website en nieuwsbrieven als via informatieborden langs de wegen.

Verder kan ik u nog meegeven dat de bereikbaarheidsadviseur alsook de protocolpartners, die telkens betrokken worden bij alle wegenwerken, alle 38 werven op onze snelwegen hebben goedgekeurd en zich dus scharen achter datgene wat vooropgesteld is, zowel inzake de timing van de werken als inzake de wijze waarop de werken worden uitgevoerd.

De voorzitter: Kunt u afronden, alstublieft?

Minister Lydia Peeters: Ja. Ik wilde nog een aantal voorbeelden geven, maar dat zal voor de tweede ronde zijn.

Lode Ceyssens (CD&V): Dan zal ik over een voorbeeld beginnen.

Ik sluit me aan bij de principes die u hebt meegegeven, zeker het principe om maximaal op weekend- en avondwerk in te zetten.

Ik heb wel nog een bijkomende vraag – en dan kom ik bij een voorbeeld waarover ik u in december heb aangesproken. In december werden wij vanuit Limburg immers bijna gegijzeld, omdat er in Wilsele, in volle spits, geluidsschermen geplaatst werden, met een positief advies van de Minder Hinderwerkgroep. Ik heb toen gezegd dat die Minder Hinderwerkgroep verplaatsingen had kunnen uitsparen als ze niet was samengekomen, want haar advies leek me toen volstrekt waardeloos. U hebt toen ook meegegeven dat u die Minder Hinderwerkgroep, die de principes die u hier opgesomd hebt in de praktijk zou moeten toepassen, zou evalueren en bijsturen. Mijn vraag is of dat al gebeurd is en of we van u al kunnen vernemen wat daar precies rond gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, werken brengen meestal files met zich mee. Als je op een snelweg rijdt – het woord zegt het zelf –, dan wil je snel op jouw bestemming aankomen. Niets ergert mensen eigenlijk meer dan de snelweg te nemen om dan in de file terecht te komen.

Je kunt natuurlijk geen omelet bakken zonder eieren te breken. U zegt dat we op nacht- en weekendploegen zullen inzetten voor die werken, maar mijn vraag aan u is of er overdag ook diverse ploegen aan de slag zijn. Je kunt er immers voor kiezen om met een ploeg te werken tijdens de klassieke uren, maar meer en meer wordt al met twee- of drieploegensystemen gewerkt.

Ik zou u toch ook willen vragen, minister, om, wanneer iedereen na een lange werkperiode tegelijkertijd aan de vakantie-uittocht begint, mensen hun reis niet te laten starten met een paar uurtjes fileleed.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, het is inderdaad van groot belang om hinder te vermijden, zeker voor diegenen die onderweg zijn, maar ik zou u toch ook willen vragen om aandacht te hebben voor de mensen die de werken uitvoeren en voor voorbijgangers. Als er bij die werven een ongeval gebeurt, dan krijgen we natuurlijk nog langere files dan we al zouden krijgen. Daarom zou ik u willen vragen welke maatregelen u gaat nemen om de signalisatie ter plaatse aan te passen, zodat er geen ongevallen gebeuren en de mensen veilig kunnen werken.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Ceyssens, in Wilsele combineert men eigenlijk vier werven. Dat is ook de reden waarom de werken tot de tweede helft van 2021 zullen duren. De capaciteit blijft daar te allen tijde behouden met tweemaal twee weliswaar versmalde rijstroken. Er wordt ook gebruikgemaakt van een filedetectiesysteem in beide richtingen om indien nodig, zoveel mogelijk te kunnen bijsturen.

Bij heel wat werven probeert men in te zetten op nachtwerk, op het ploegensysteem en op verkeersluwe periodes. Tijdens de schoolvakanties is er minder verkeer, we zullen daar dan ook op inzetten. Op de helft van die werven wordt tijdens de schoolvakantie verder gewerkt. Voor Wilsele is dat ook in de paasvakantie het geval. Daarnaast wordt ook ’s nachts en tijdens het weekend voortgewerkt. We weten immers dat mensen zich ergeren wanneer ze als gevolg van werken stilstaan terwijl er niemand aan het werk is.

Mijnheer Lantmeeters, er worden wel degelijk specifieke maatregelen genomen om de veiligheid van de arbeiders die ter plaatse aan het werk zijn te garanderen. We doen dat door middel van dat filedetectiesysteem en door de inzet van mobiele flitscamera’s en ANPR-toestellen (Automatic Number Plate Recognition). Op die manier willen we bestuurders erop wijzen dat ze zich moeten houden aan die tijdelijke verkeersmaatregelen en aan de signalisatieborden die hier en daar

worden geplaatst in het belang van de mensen die daar aan het werk zijn. We zetten dus enerzijds in op signalisatie en informatie en anderzijds op handhaving.

Het is moeilijk om werken uit te voeren zonder enige hinder maar ik hoop dat we die hinder tot een absoluut minimum kunnen beperken.

Mijnheer Ceyssens, u vroeg nog of we al samen hebben gezeten. Het zijn telkens de kwaliteitspartners die mee de werken moeten beoordelen en goedkeuren. Ook zij hebben hun zegen gegeven over alle maatregelen die worden genomen om de hinder te beperken. Ik zal in de toekomst nog meer inzetten op weekend- en nachtwerk om de duur van de werken tot een absoluut minimum te kunnen beperken.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, wegenwerken zonder hinder zijn inderdaad niet mogelijk maar het is belangrijk die hinder tot een minimum te beperken. En inderdaad, mijnheer Lantmeeters, dat moet op een veilige manier gebeuren wat ook de beste garantie is om files te vermijden.

Ik neem akte van het feit dat er ook is gesproken over die kwaliteitseisen. Wij rekenen erop dat die 38 werven, die ook zullen zorgen voor meer capaciteit in Vlaanderen en waar wij volledig achterstaan, zo weinig mogelijk hinder met zich mee zullen brengen. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de dienstwagens van de Vlaamse Regering

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Weyts.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Als wij hier na de debatten buitenkomen, zien we soms dat onze ministers worden opgepikt in niet-onaardige wagens. Dat interesseert ons wel en we hebben dan ook opgevraagd welke wagens op de verschillende kabinetten zijn ingeschreven. Daaruit blijkt dat 9 ministers samen 25 wagens hebben. En dat zijn niet meteen oude dieseltjes waarmee men geen lage-emissiezone meer binnen mag. Het gaat over een Audi-limousine, BMW, Mercedes, enzovoort.

U, mijnheer Weyts, u bijt de spits af, want u rijdt rond met een Jaguar. Een splinternieuwe Jaguar! Dat dachten wij. Want wij kregen twee weken later nog een mailtje binnen. Daarin stond dat er negen auto's vergeten waren. De auto's van de ministers zelf! Minister Weyts rijdt niet met een Jaguar, die Jaguar is er om boodschappen te doen. Dat zeg ik niet, dat zegt mijnheer Jambon. 'James, de chips is op, ga eens met de Jaguar naar de nachtwinkel om de hoek!' *(Rumoer en opmerkingen)*

U rijdt niet met de Jaguar. Mijnheer Weyts, u rijdt met een BMW die de belastingbetaler meer dan 1600 euro per maand kost. Mijnheer Jambon en mevrouw Crevits rijden met auto's rond waarvan de leasingprijs 2500 euro per maand bedraagt. Mijnheer Weyts, realiseert u zich dat het grootste deel van de Vlamingen niet eens zoveel verdient op een maand als wat jullie gebruiken voor de leasingprijs van jullie dienstwagens? Dat is toch niet normaal?

Vindt u het normaal om met dergelijke auto's rond te rijden? Dat is mijn vraag. *(Opmerkingen van minister Weyts)*

De voorzitter: Uw vraag was op papier wel helemaal anders.

Jos D'Haese (PVDA): Daarnet zijn hier ook heel andere vragen gesteld. U kunt er meteen nog op terugkomen.

De voorzitter: Minister Weyts, u kunt antwoorden op de vraag die was ingediend.

Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat is wel kras! U stelt hier een totaal andere vraag dan u hebt ingediend. Dat is uw tactiek: een beetje verdraaien, een beetje valsspelen. We hebben de voorbije weken gezien dat dat de tactiek en de strategie van de PVDA is.

U had een vraag ingediend waarin u verwees naar een omzendbrief. Wel, die omzendbrief zorgt inderdaad voor een hertekening van het wagenpark. U zegt dat dat een meeruitgave is terwijl er moet bespaard worden op de Vlaamse overheid en buiten de Vlaamse overheid. Dat is niet zo. Het wagenpark van de Vlaamse overheid is tussen 2015 en 2020 gekrompen met 8,5 procent. De kabinetswagens zijn tussen 2016 en vandaag met 7 procent verminderd.

Het gaat om de olifant in de kamer. U tracht een beeld op te hangen van ons als regeringsleden en van anderen als profiteurs, als decadente potverteerders. Dat beeld tracht u op te hangen. U verdoezelt dat zelfs niet. U doet dat vrij expliciet.

Ik moet antwoorden namens de minister-president, maar u valt mij persoonlijk aan. Ik rijd inderdaad met een BMW break. Dat is een stationwagen. Ik doe dat omdat ik veel Curvers meeneem. U doet het uitschijnen alsof wij allemaal meerdere wagens hebben. Het gaat natuurlijk over wagens voor het kabinet. Een minister heeft maar één wagen. Dat is ook de waarheid. Stop met het verdraaien ervan.

U kunt zeggen dat dat luxewagens zijn. Volledig mee eens. Maar ik denk dat je als minister, die in contact treedt met regeringsleiders, staatshoofden en top-CEO's, toch nog enige standing mag hebben. Wij zouden met een Toyota Corolla kunnen rijden of met de bus of met de trein komen. Dat zou kunnen. Uw groot inspirerend voorbeeld, de staatsleider van Noord-Korea, komt met de trein. Dat is zijn eigen trein. Hij heeft zelf een trein. Dat vind ik geen inspirerend voorbeeld. Ik heb dus van u geen lessen te leren. *(Applaus bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Weyts, wees gerust, van mij mag u met een chique auto rondrijden. *(Opmerkingen van minister Weyts)*

Dat is echt het probleem niet. Wat ik mij afvraag, mijnheer Weyts, is hoe u erin kunt slagen om die negen auto's te vergeten. Zelfs als ik compleet stomdronken zou zijn – u weet wel, zo stomdronken dat u de weg naar huis niet meer vindt en uw sleutel niet meer in uw sleutelgat krijgt – zelfs als iemand mij dan zou vragen hoeveel auto's ik heb, ik zou het nog weten: één. Maar blijkbaar lukt het bij de kabinetten niet om daarop te antwoorden.

Mijnheer Weyts, het punt is dat u de afgelopen vijf jaar De Lijn hebt kapotbespaard. We hebben nog nooit zoveel afgeschafte ritten gehad, we hebben nog nooit zoveel vertraging gehad, we hebben nog nooit zoveel klachten gehad als vandaag. Dan zijn jullie lage-emissiezones (LEZ's) beginnen in te voeren, zodat mensen met een auto niet meer in de stad kunnen rijden. En dan komt u hier zeggen dat jullie meer budget nodig hebben om elektrische wagens te kunnen aankopen.

Minister, weet u hoeveel Tesla's je kunt kopen met die 114.000 euro aankoopbudget? Niet een, maar twee. Daar kun je twee Tesla's van kopen. Is een niet genoeg misschien? Vindt u het echt normaal dat iedereen moet besparen, dat de zorg moet besparen, dat de cultuur moet besparen, het secundair onderwijs moet besparen, en dat de ministers zichzelf meer budget geven om dienstwagens aan

te kopen? Vindt u de tegenstelling normaal dat iedereen moet besparen, behalve de ministers zelf? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Collega's, een wagen is in ons land nog altijd de grootste garantie op een vlotte mobiliteit. Daarom is het ook begrijpelijk dat onze ministers voor hun job gebruik kunnen maken van een wagen. Welke wagens dat zijn, daar kunnen we over discussiëren.

Wat ik niet begrijp, is dat het beleid dat door diezelfde ministers wordt uitgestippeld, er een is waarbij de gewone automobilist die geen dienstwagen en geen chauffeur heeft, wordt ontmoedigd en vaak zelfs gestraft om zijn eigen wagen te gebruiken.

Minister, volgens jullie beleid moeten we allemaal met het openbaar vervoer gaan, moet de maximumsnelheid op sommige snelwegen worden verlaagd en moeten er op sommige banen zelfs minder rijstroken komen. Door toedoen van de lage-emissiezones mogen meer dan 1,2 miljoen van onze wagens niet langer binnen in onze grootste steden. Dat terwijl jullie zich met jullie dienstwagens de afgelopen drie maanden voor meer dan 117.000 kilometer hebben laten rondrijden. Dat is ongeveer drie keer rond de aarde.

Minister, jullie mogen best gebruikmaken van de wagen, maar gun de burgers, de belastingbetalers, zij die jullie loon betalen, dan ook dezelfde vrijheid en stop met het pestbeleid ten aanzien van automobilisten. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, de kern van het debat is voor mij niet of een minister of een kabinet met auto's mag rondrijden. Als fervent gebruiker van het openbaar vervoer begrijp ik goed dat het niet zo evident is om bepaalde afspraken te combineren. Het beeld dat is ontstaan, is dat er blijkbaar geen lijn zit in wat jullie doen met de leasing en aankoop van auto's. Dat is het probleem.

Minister, ik wil u uw auto absoluut niet afpakken. U kijkt al fronsend naar mij, maar ik vraag u: zou het niet beter zijn dat er een duidelijke lijn is waarbij elk kabinet volgens dezelfde spelregels speelt? Het valt moeilijk te verantwoorden dat bepaalde ministers en bepaalde kabinetten een pak meer uitgeven dan andere. Een transparant en eerlijk beleid is om daar afspraken over te maken binnen de Vlaamse Regering, en om op dezelfde manier met het wagenpark om te gaan. Het ligt inderdaad gevoelig in de buitenwereld, zeker op het moment dat u inspanningen vraagt van heel wat sectoren in de samenleving.

Minister Ben Weyts: Mijnheer D'Haese, het riedeltje dat u hebt voorbereid, is: u bespaart niet op uzelf , u bespaart enkel op de anderen. Dat is opnieuw het beeld van potverteerders. Ik heb u net geschetst dat het wagenpark, niet alleen van de volledige Vlaamse overheid maar ook van de kabinetten, is gedaald in vijf jaar tijd. Er is dus niet potverteerd. Er zijn zelfs minder uitgaven, er is bespaard. Maar u blijft maar draaien en keren, u hebt trouwens ook andere vragen ingediend dan degene die u hier stelt. Maar goed, ik antwoord u met open vizier.

Mijnheer Rzoska, vandaag zijn er wel eenduidige regels. Elk kabinet heeft een budget ter beschikking dat het kan gebruiken om te besteden aan wagens voor het kabinet. Er is dus een budget. We gaan toch niet zeggen dat iedereen met dezelfde wagen met dezelfde kleur moet rijden. Dat lijkt me niet de weg die we moeten gaan.

Ik spreek hier niet meer namens de minister-president aan wie de actuele vraag was gericht, ik spreek namens mezelf, en de tomaten mag u naar mij gooien. Mijnheer D'Haese, let toch op met het oppoken van de afgunst, met het beeld

van potverteerders, van profiteurs, van vuile politiekers, want God verhoede, misschien komt er ooit een dag dat u hier staat. Wel, diezelfde mensen zullen u dat dan verwijten.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, wij zitten mee in het bestuur in Zelzate. Het eerste wat we daar hebben gedaan, is de dienstwagens schrappen. Het waren dienstwagens van de Open Vld'ers. Ze hadden zichzelf een dienstwagen uitgekeerd en die hebben wij afgeschaft. Maar dat is niet mijn punt.

Maar waar gaat het over, minister? Het punt is niet dat er een paar procentjes werden bespaard op de wagens van kabinetten of ministeries. Het punt is dat jullie rondrijden in auto's die meer kosten dan wat een normale mens op een maand verdient, en dat jullie ondertussen van diezelfde mensen inspanningen vragen op school, in de cultuursector en in de zorg. Dat is het punt. Ik vind dat wereldvreemd. Ik sta perplex van uw antwoord, ik vind dat echt wereldvreemd. Dat is hier misschien de afgelopen jaren kunnen passeren, maar dat gaat nu niet meer het geval zijn. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maarten De Veuster aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de impact van het coronavirus op de Vlaamse economie

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Weyts.

De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Het coronavirus, dat recent werd omgedoopt tot COVID-19, is gelukkig nog niet doorgebroken in Vlaanderen. Maar de impact op onze economie – vooral op onze economie – wordt toch al een beetje zichtbaar. Een rondvraag van Agoria bevestigde dat onlangs. Zo verwachten onze havens een daling van voornamelijk containertrafiek, ook in de export. Ik denk dan specifiek aan Antwerpen, dat vorig jaar nog een toename zag van de trafiek naar China met 16 procent. Men verwacht nu opnieuw een daling van meer dan 10 procent.

Ook de toeristische industrie wordt getroffen. Het is niet echt aanlokkelijk meer om op cruise te gaan als men het risico loopt om enkele weken in quarantaine te moeten verblijven. Een aantal grote cruisemaatschappijen hebben daar al op gereageerd, en hebben het aanbod van cruises al teruggeschroefd.

Ook de luchtvaart volgt daarin. De grote maatschappijen, om KLM en Air France niet te noemen, hebben een aantal vluchten geschrapt. We mogen er dus van uitgaan dat er een pak minder mensen – zowel zakenmensen als toeristen – van en naar China zullen reizen.

Bovendien wordt er ook impact verwacht op een aantal grote internationale sportevenementen. En er wordt zelfs gevreesd dat een aantal Chinese koren niet gaan kunnen deelnemen aan de World Choir Games. En dat is iets waar we met Toerisme Vlaanderen toch stevig op hebben ingezet.

Bpost verstuurt ook al geen pakjes meer naar China, en in Zaventem is de luchtcargo ook duidelijk verminderd.

Het zou dus wel eens kunnen dat dat coronavirus meer impact heeft op onze Vlaamse economie dan dat we nu denken. Minister, heeft de Vlaamse Regering al zicht op de impact van dit virus? Wat kunnen we daar eventueel aan doen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik dank u. Ook hier zal ik namens de minister-president antwoorden. Maar ik zal mij ook hier houden aan het antwoord dat op zijn kabinet werd voorbereid. Want u hebt de welvoeglijkheid om wel degelijk dezelfde vraag te stellen die u hebt ingediend, in tegenstelling tot de vorige vraagsteller.

Wat is de verwachte impact op de Vlaamse economie? We hebben natuurlijk ook snel een scramble gedaan. Men heeft vanzelfsprekend nog geen exacte cijfers, want alles is nog in beweging. In deze fase is het moeilijk om in te schatten wat de impact zal zijn uitgedrukt in financiën. Alles hangt af van de verdere evoluties en het verspreidingstempo. En vooral: raakt die epidemie ingedijkt of wordt het een pandemie? Dat lijkt mij het grootste risico.

Ten eerste is er het effect op de Vlaamse import. Daarbij zijn het vooral de havens van Antwerpen en Zeebrugge die al aan de alarmbel trokken. Ik heb net nog nieuwe gegevens binnengekregen van de Antwerpse haven, waarbij men zegt dat er toch een serieuze daling is van het aantal containers uit China. Om u een idee te geven: het gaat om 115.000 containers minder. Het gaat globaal dan slechts om 7 procent, maar dat zijn wel degelijk meer dan 100.000 containers. Dat betekent wel wat. En dat heeft natuurlijk ook gevolgen voor de logistieke keten. Het heeft niet alleen een impact op de havens, maar natuurlijk ook op de bevoorrading van onze Vlaamse bedrijven.

Ten tweede is er vanzelfsprekend ook een effect op de Vlaamse export. Want Vlaamse bedrijven exporteren rechtstreeks naar China. Daarnaast is er ook het indirecte domino-effect, waardoor de vertraagde Chinese groei ook de vraag vanuit China naar producten uit andere landen doet dalen. En dat heeft dan onrechtstreeks ook weer een effect op onze economie.

Ten derde is er het effect op het consumentenvertrouwen. Ook dat wordt aangetast. Er is minder consumptie en er zijn minder investeringsuitgaven. Er is ook een effect op het toerisme. Ik geef een heel concrete casus. Het is niet zo dat ons toerisme afhankelijk is van China. Maar ik kan bijvoorbeeld getuigen over de World Choir Games die we organiseren. Dat zijn zowat de Olympische Spelen voor koren. Daaraan participeren er Chinezen. Wij verwachten meer dan 13.000 bezoekers van over de hele wereld. Ongeveer 5000 daarvan komen uit China. Een koor is afkomstig uit de regio Wuhan. Waarschijnlijk zal er daar dus wel wat impact zijn. Maar de Chinese reizigers vertegenwoordigen maar 0,8 procent van het totaal aantal overnachtingen. De impact zal dus beperkt zijn.

Grosso modo kunnen we wel zeggen dat we nu nog maar aan het begin zitten van de effecten gevoeld door ons bedrijfsleven. Agoria meldt mij net dat twee derde van de bedrijven storingen heeft op het vlak van technologie, dat bedrijven storingen ervaren op het vlak van de toelevering in onderdelen en dat 75 procent van de bedrijven nog extra problemen verwacht. Ik denk dat dat eigenlijk het perspectief is waar we voor staan.

Maarten De Veuster (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik dacht dat het de bedoeling was dat men zich in dit halfrond aan de vraag houdt.

Heeft de Vlaamse Regering plannen om dit op te volgen? Ik vermoed van wel. Wordt er gedacht aan een soort van taskforce? Ik zal het nu niet hebben over gevolgen zoals er zijn door de brexit. Maar zijn er plannen om dat in de toekomst proactief aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Mijnheer De Veuster, ik dank u voor uw pertinente vraag. We moeten terecht ongerust zijn over de impact van het coronavirus op onze economie, op onze bedrijven – grote, maar zeker ook kleine –, over alle

sectoren heen, rechtstreeks en onrechtstreeks, zoals de minister daarnet aanhaalde.

Gelukkig krijgt men wat grip op de situatie. Maar de naweeën zijn niet te overzien en de economische schade wordt met de dag groter. Economen zeggen: als de Chinese economie niest, dan is de wereldeconomie verkouden. Ook Vlaanderen ontsnapt niet aan de dans. China staat op plaats zeven van de top tien van landen die het meest invoeren in Vlaanderen. Ik moet er dus geen tekening bij maken.

Minister, er zijn een aantal bestaande steunmechanismen. Maar er is ook Flanders Investment & Trade (FIT), dat bedrijven adviseert en ondersteunt, ook bij handelsbelemmeringen.

Ik had in de commissie gevraagd of de minister-president er een duidelijk zicht op heeft of er ook proactieve handelingen worden gesteld. Hij stelde dat dat volgens hem een basistaak was van FIT. Minister, wordt ook daar kort op de bal gespeeld?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, de bezorgdheid van de collega's over de impact lijkt mij terecht. Ik wil hun pleidooi voor een structurele aanpak steunen, bekijken waar er voldoende aanspreekpunten zijn, en er ook voor zorgen dat die heel duidelijk gekend zijn bij bedrijven en actoren die hierdoor geïmpacteerd zijn.

Ik zoom even uit. Dit schetst natuurlijk ook wel de afhankelijkheid van onze Vlaamse economie. We zijn ons niet steeds bewust van alle stappen die we zetten in de steeds groter wordende afhankelijkheid en impact van China op onze economische sectoren. Misschien is het wel relevant dat de Vlaamse Regering die strategie van naderbij bekijkt, om ervoor te zorgen dat we toch niet teveel afhankelijk worden van een land, een economische markt, waarbij er overigens een aantal bedenkingen te formuleren zijn. Een actieve China-strategie lijkt ons een goede stap vooruit.

Minister Ben Weyts: Vlaanderen is bij uitstek een open economie. Dat is de sleutel van ons succes. Dat heeft altijd geleid tot meer welzijn en meer welvaart. Daar kunnen we dus niet op ingrijpen.

Een taskforce lijkt me in de huidige omstandigheden nog niet meteen nodig, als men erin slaagt om de epidemie in te dijken en het geen pandemie wordt. Maar is dat laatste wel het geval, dan zullen we inderdaad ruimere maatregelen moeten nemen. Ik weet zelfs niet of we dat dan kunnen beperken tot het Vlaamse niveau, dan gaat het ongetwijfeld over het treffen van de Europese economie.

Ondertussen staat FIT paraat. Wij zorgen ervoor dat we de vinger aan de pols houden, zowel bij Voka als Agoria en andere sectoren en federaties, zodat we kunnen ingrijpen als de problemen verergeren.

Maarten De Veuster (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u de vinger aan de pols zult houden. Dat zal lijkt me nodig. Ik hoop oprecht dat het niet nodig zal zijn en dat het geen pandemie wordt, dat spreekt voor zich. Ik wens onze mensen niet al te veel werk en ik hoop dat iedereen gezond blijft.

De voorzitter: Mijnheer De Veuster, mag ik u feliciteren met uw allereerste actuele vraag? *(Applaus)*

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de screening van asbest in scholen

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, honderden scholen in Vlaanderen kampen tot op vandaag met asbest in hun schoolgebouwen. Een goede inventaris is eigenlijk de basis voor het oplossen van die problematiek. Sinds 2018 kunnen onze scholen daarvoor terecht bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Dat loopt eigenlijk vrij goed: eind 2019 hadden reeds 1280 scholen gebruikgemaakt van die gratis asbestinventaris. Die groeit elke dag aan, dat is een goede zaak, maar er blijft een grote restcategorie van scholen die tot op heden hun inventaris nog niet hebben geüpdatet. Na de inventaris is het natuurlijk zaak om het asbest vervolgens te verwijderen. Ook daar maakt de Vlaamse overheid middelen voor vrij. Als ik het goed begrepen heb, is dat 50 procent via Leefmilieu en dan nog een deel via Onderwijs. Maar de uitdaging blijft vrij groot en daarom heb ik volgende vragen voor u.

Welke maatregelen zult u nemen om alle scholen hierin mee te trekken, zowel qua inventaris als qua het effectief verwijderen van asbest?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Om die erfenis uit het verleden te kunnen aanpakken, die ongezonde erfenis, zijn er in juli 2018 protocolovereenkomsten gesloten tussen de OVAM enerzijds en het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION), dat instaat voor de infrastructuur van het gesubsidieerd onderwijs anderzijds. We hebben daarvoor een budget voorzien van 7,5 miljoen euro. Dat is via een relatief ingewikkelde financiering gegaan. De OVAM zorgt altijd voor 50 procent van de verwijderingskosten van het asbest en alle kosten die daarmee gepaard gaan. Daarnaast heb je aan de ene kant, voor het gesubsidieerd onderwijs, AGION, dat voor 50 procent tussenkomt en ook de heraanleg achteraf doet volgens het klassieke stelsel van de financiering, namelijk 60/40 procent of 70/30 procent naargelang het gaat om basis- of secundair onderwijs. In 2019 hebben we op die grond via AGION 1 miljoen euro uitgegeven. Wat betreft het GO! is het zo dat de centrale diensten 50 procent van de overblijvende kosten betalen, wat heeft geleid tot een uitgave van 700.000 euro.

Alle gemeenschapsscholen beschikken ondertussen over een asbestinventaris, die jaarlijks wordt geactualiseerd op basis van de vaststellingen. Er is ook altijd een verantwoordelijke die is aangeduid. Men zorgt voor bijkomende informatiesessies naar de scholen. We zorgen dat er een opleiding wordt gegeven voor kleine ingrepen, zodat de scholen dat zelf kunnen doen en ze niet altijd een beroep moeten doen op externen. Daarvoor bestaat een opleiding.

Tot 2019 heeft dat geleid tot 1260 ingrepen in scholen; dat is een enorm succes. Dat zit nog in stijgende lijn. We hebben nu voor 7 miljoen euro projecten op stapel staan, dus dat zijn er nog heel wat. We blijven sensibiliseren en stimuleren. Als Vlaamse overheid zijn we voor die erfenis eigenlijk niet zelf voor verantwoordelijk, maar we nemen toch onze verantwoordelijkheid.

Arnout Coel (N-VA): Minister, ik ben blij dat u al heel wat maatregelen hebt ondernomen en dat er nog een heel aantal klaarstaan om dit probleem aan te pakken.

Ik wil nog kort ingaan op de specifieke problematiek voor Brussel. Ook daar kampen heel wat Vlaamse scholen met asbest, zo werd vorige week in de krant

vermeld. Zij kunnen wel geen beroep doen op de OVAM om die ondersteunende financiering van 50 procent te gebruiken voor de effectieve verwijdering van het asbest. Daar is nog een rol weggelegd voor Leefmilieu Brussel, lijkt mij.

Minister, wilt u daarover contact opnemen met uw collega in de Brusselse Regering?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, in de krant liet u recent optekenen dat u tegen 2034 de meest risicohoudende materialen verwijderd wilt zien. Dat is nog veraf. Het gaat over scholen, waar kinderen zitten en waar geen vals gevoel van veiligheid mag zijn. Asbest is en blijft een stille moordenaar. Er mag nog een tandje bijgestoken worden. Voor het verwijderen van asbest zijn inderdaad subsidies voorzien. Een school kan perfect zijn dak laten verwijderen, maar om een nieuw dak te leggen moeten scholen zelf toch nog heel wat middelen ophoesten. Dat is niet altijd goed op elkaar aangesloten.

Minister, wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat dit beter op elkaar wordt afgestemd en dat er extra inspanningen worden gedaan zodat die grote ingrepen voor scholen doenbaar zijn?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Asbest is een gevaar en hoort absoluut niet thuis op school. We kunnen niet spelen met de gezondheid van onze kinderen. Ook voor sp.a is het een prioriteit dat we de aanwezigheid van asbest op school zo snel mogelijk aanpakken. Dankzij een vraag van de heer Danen, heb ik gelezen dat er ondertussen meer dan duizend scholen een aanvraag hebben ingediend voor een subsidie om dat asbest te laten verwijderen. Ik vrees dat er in de praktijk nog veel meer scholen met asbest zijn.

Minister, ik hoor u nu spreken van een inventaris op het niveau van het GO!. Hebt u zicht op hoeveel scholen er in heel Vlaanderen kampen met asbest en hoeveel geld daarvoor nodig zal zijn? Het is uiteraard een goede zaak dat u investeert, maar ik vrees dat u er met een budget van 7,5 miljoen euro niet zult geraken.

Wat Brussel betreft, heb ik dat artikel ook gelezen. Brussel moet daar inderdaad zijn verantwoordelijkheid in opnemen. We hebben dus een soortgelijke vraag aan minister Maron ingediend in het Brussels Parlement, om te vragen of Leefmilieu Brussel voor de Brusselse scholen toch ook geen inspanning zou kunnen leveren.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Namens onze fractie sluit ik me graag aan bij die bezorgdheid omtrent asbest in de Vlaamse scholen. Dat spreekt voor zich. Een belangrijk nuance is dat vooral de verwijdering van asbest cruciaal is. Die inventaris is de basis om dat op termijn goed te doen. We onderschrijven het asbestafbouwplan uit het regeerakkoord. Heel wat scholen zijn inmiddels inderdaad in gang geschoten en hebben daarrond een visie om het aanwezige asbest af te bouwen.

Minister, ook ik vraag me af of die 7,5 miljoen euro toereikend zal zijn. We gaan immers allemaal inzetten op bewustmaking in deze.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, er sterven in ons land nog minstens drie mensen per dag aan asbest. Dat is een verschrikkelijk cijfer en heel wat van onze scholen lijken de gevaren van asbest in hun gebouwen zwaar te onderschatten.

Nochtans weten we dat kinderen extra kwetsbaar zijn en er is geen plaats voor schuldig verzuim.

Als we zien dat één op de drie scholen momenteel een asbestinventaris heeft, en als we zien dat slechts 5 procent van de scholen effectief is overgegaan tot verwijdering, weten we dat er nog veel werk aan de winkel is. Meer nog, sinds 1995 zijn werkgevers verplicht om een asbestinventaris te hebben. Ik herhaal: het is verplicht! In scholen zijn mensen aan het werk.

Minister, de gezondheid staat voorop en de gezondheidszorg kost ons ook handenvol geld in België. Welke extra inspanningen zult u doen?

Minister Ben Weyts: Wat de asbestinventaris betreft, heb ik daarnet al vermeld dat alle scholen van het GO! ondertussen een asbestinventaris hebben opgesteld. Het is natuurlijk een stappenplan. We kunnen niet alle noden in een keer opvangen en dus gaat het om een langetermijnplan waarvoor we in de nodige budgetten hebben voorzien. Budgetten kunnen desnoods ook worden geactualiseerd, maar ik denk dat daar vandaag geen nood aan is.

Voor dringende, acute situaties hebben we voorzien in een aparte procedure. Daartoe kan met de hulp van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) onmiddellijk versneld worden overgegaan. Er is dan een tussenkomst volgens de klassieke regels, namelijk een subsidiëring van 70 procent voor scholen in het lager onderwijs en van 60 procent voor scholen in het secundair onderwijs.

Wat de problematiek in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft, gaat het om een zogenaamde gedeelde bevoegdheid. Het onderwijs is een gemeenschapsbevoegdheid, maar het leefmilieu, waarvoor de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) verantwoordelijk is, is een bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest moeten de diensten voor het leefmilieu hun verantwoordelijkheid nemen, maar ik heb begrepen dat er op dat vlak problemen zijn. We blijven dat, samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), vragen en ik stel met vreugde vast dat de vraag die verantwoordelijkheid op te nemen in het Vlaams Parlement breed wordt gedragen. We hebben hier de afgelopen weken een debat over een bevoegdheidsoverschrijding gevoerd. Het ging erom dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest iets zou betalen wat het niet moet en zelfs niet mag betalen. Het zou een beetje gek zijn indien het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest dan iets niet zou betalen wat het mag en moet betalen.

Arnout Coel (N-VA): Minister, ik dank u voor de bijkomende verduidelijkingen. Ik dank de andere sprekers om zich hierbij aan te sluiten.

Mevrouw Goeman, ik dank u specifiek, want u hebt namens het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest toegezegd dat er werk van zal worden gemaakt. Dat is zeer goed.

Het was weer een woelige week in de Belgische politiek, maar ik denk dat we het over dit dossier alvast eens kunnen zijn. In de 21ste eeuw is er in onze scholen geen plaats meer voor asbest. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mijnheer Coel, ik feliciteer u met uw eerste actuele vraag. *(Applaus)*

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ongerustheid van de Vlaamse landbouwsector inzake de afbouw van hun financiering via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, u hebt een fantastische week achter de rug, want u bent voor het eerst oma van een kleinkind geworden, waarvoor mijn felicitaties. *(Applaus)*

Vorige week, op Valentijnsdag, had u 'touche' bij een aantal stoere jonge binken, namelijk enkele jonge landbouwers. Het ging over de toekomst van onze Vlaamse landbouw en voornamelijk over de toekomst van onze jonge landbouwers. Er zijn een aantal liefdesbrieven uitgewisseld en dat was allemaal leuk en fijn, maar eigenlijk wordt er morgen echt met de knikkers gespeeld, want dan komen de Europese staatsleiders samen om het meerjarig financieel kader voor de komende jaren vast te leggen.

Minister, wat ons vooral interesseert, is het Europees landbouwbudget. Morgen zullen de landbouworganisaties actie voeren tegen het Europees landbouwbudget of althans tegen de gevreesde afbouw van het Europees landbouwbudget. Er wordt gesproken over een daling met 5 procent van de directe steun en van een daling met 15 procent van de steun voor het ontwikkelingsbeleid voor het platteland. Dat is onaanvaardbaar.

Het heeft te maken met een aantal factoren, namelijk de brexit, de verschuiving van middelen van het ene naar het andere beleidsdomein en de verschuiving van middelen tussen de lidstaten, waar vooral Vlaanderen en andere oudere lidstaten het slachtoffer van zouden worden. Deze afbouw van het Europees landbouwbudget is onaanvaardbaar voor de landbouworganisaties, maar ook voor mijn fractie. Ik hoop dat dit ook onaanvaardbaar is voor de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Sintobin, ook voor de lieve wensen. Ik loop inderdaad op wolkjes. Maar de actualiteit gebiedt mij mijn wolken nu en dan te verlaten. Er gaat inderdaad een Europese top van start die cruciaal zou kunnen zijn voor veel van mijn bevoegdheden. Want als de Europese meerjarenbegroting vastgelegd wordt, dan heeft dat natuurlijk enorme consequenties op het landbouwbudget maar ook op het cohesiebudget en de budgetten voor onderzoek en ontwikkeling (O&O).

Er zijn op dit ogenblik wat landbouw betreft drie grote zorgen. U hebt ze min of meer meegegeven. De eerste zorg is het totale budget: hoeveel wordt er vanuit de Europese meerjarenbegroting jaarlijks besteed aan landbouw? De tweede zorg is de verdeling van de budgetten. Zelfs als het totaalbudget een beetje naar beneden zou gaan, zou dat toch nog goed kunnen zijn voor Vlaanderen. Maar dat hangt dus af van de interne verdeling. Op dit ogenblik krijgt de gemiddelde boer in Vlaanderen meer steun per hectare omdat de kosten bij ons ook hoger zijn. De energiekost is hoger, de grondprijzen zijn hoger… Dat wordt gecompenseerd en dus wordt er extra steun gegeven. Maar als Europa zou beslissen tot externe convergentie, betekent dat dat de steun overal meer gelijkgeschakeld zal worden. Dat zou niet goed zijn voor onze boeren. Een derde zorg zijn de steeds strenger wordende eisen op het vlak van klimaat en omgeving. Die eisen zijn er. Maar als je natuurlijk minder budget hebt, minder steun per hectare, en hogere eisen, dan dreig je drie keer te verliezen.

Het regeerakkoord is zeer duidelijk, collega's. Ik wil er jullie toch even uit voorlezen. Wij hebben bij de vorming van de Vlaamse Regering afgesproken dat de herverdeling van de budgetten van de Europese meerjarenbegroting er niet toe mag leiden dat de Vlaamse enveloppe voor cohesie of voor landbouw zou dalen. Dat is het standpunt van de Vlaamse Regering. Dat hebben we uiteraard ook overgemaakt aan premier Wilmès, die dezer dagen zal onderhandelen. Wij zullen alles doen wat wij kunnen om die drie moeilijkheden, die voor ons liggen, trouw aan ons regeerakkoord, te verdedigen. We willen niet dat onze boeren in de kou staan. *(Applaus bij CD&V)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ik ben me ervan bewust dat u aan de kant van de landbouwers, aan de kant van de boeren staat. Dat is trouwens in de hele commissie Landbouw zo. Maar de vrees bestaat natuurlijk dat een land als België of Vlaanderen er op zijn eentje niet in zal slagen om te eisen dat het landbouwbudget voor Vlaanderen inderdaad gelijk blijft.

U hebt gelijk, natuurlijk. U wijst zelf op de problemen die er zijn. Er wordt een waanzinnige nieuwe Green Deal opgestart, die 1000 miljard euro kost. Er wordt van alles en nog wat geëist van de boeren de afgelopen jaren. Ze moeten steeds meer voldoen aan steeds meer klimaat- en andere waanzinnige maatschappelijke eisen. Vandaar natuurlijk dat het budget daalt. Wij zijn daar absoluut geen voorstander van. Ik wil er ook op wijzen – ik heb dat in de commissie al gedaan – dat heel wat Europees landbouwbudget zomaar in het niets verdwijnt. Niemand heeft daar nog controle op. Dat budget komt eigenlijk niet terecht bij de mensen bij wie het zou moeten terechtkomen.

Vandaar mijn bijkomende vraag: op welke manier kunnen wij ervoor zorgen dat het Europees landbouwbudget, het landbouwbudget in het algemeen, terechtkomt bij de landbouwers bij wie het moet terechtkomen?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Ik denk dat er weinig domeinen zijn waarop Europa zo'n grote invloed heeft als op onze Vlaamse landbouw. Heel wat van de centen komen van Europa. Maar, naast de discussie over hoe groot dat potje centen precies nog moet zijn, denk ik dat het net zo belangrijk is om die centen in te zetten voor de juiste dingen. Vlaanderen draagt veel meer bij dan het ervoor terugkrijgt, 700 miljoen euro per jaar ondertussen. Maar tegelijkertijd worden wij bestookt met berichtgevingen over misbruiken en corruptie met die Europese middelen. Dat krijg je gewoon niet uitgelegd. We moeten fraude op alle mogelijke manieren bestrijden. Subsidies moeten terechtkomen bij zij die er echt recht op hebben. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, collega's, wij delen natuurlijk heel duidelijk de bezorgdheid omtrent het budget. Ik hoor in onze landbouwcommissie ook dat er eensgezindheid is om te pleiten voor voldoende middelen om het gemeenschappelijk landbouwbeleid in de toekomst ook voor onze Vlaamse landbouwers te financieren. Maar belangrijk is daarbij natuurlijk ook de groene architectuur, die op ons afkomt, waar Vlaanderen in de implementatie ervan toch ook wel het een en ander kan bepalen.

Vandaar mijn vraag om ervoor te zorgen dat die groene architectuur zo wordt geconcipieerd dat ze degenen die inspanningen doen, terecht vergoedt, en in tweede instantie dat de middelen van het GLB terechtkomen bij de echt actieve landbouwers. Minister, hoe ziet u de definitie van de actieve landbouwer evolueren? Is er een mogelijkheid om degenen die echt beroepsmatig bezig zijn, de steun te geven die zij verdienen?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, we hebben inderdaad kamerbreed dezelfde bezorgdheid. We moeten aandacht hebben voor een eerlijk inkomen voor landbouwers en we moeten het gelijk speelveld binnen Europa bewaken en erover waken dat de externe congruentie geen oneerlijke concurrentie wordt. Maar, minister, het GLB is niet alleen budget. Ik sluit me een beetje aan bij collega Dochy: het gaat ook over de definitie van wat een echte landbouwer is, om te zorgen dat het geld terechtkomt bij de landbouwer op het terrein. Alleen moeten we ervoor zorgen dat we daarmee de toegang tot het beroep niet moeilijker maken. We weten dat het voor instappers vaak financieel uitdagend is om grond en materiaal aan te kopen en dat men vaak de tussenstap van een halftijdse activiteit gebruikt of zelfs vanuit een hobby vertrekt. Ik geef u daarom deze bezorgdheid mee dat we met die definitie van echte landbouwer ook de instappers in het beroep blijven motiveren.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Minister, uiteraard kan niemand tegen een eerlijk inkomen voor de landbouwers zijn, ik zou zelfs zeggen voor een eerlijk inkomen voor elke Vlaming, of het nu over een landbouwer of een ander beroepscategorie gaat. Ik wil toch benadrukken dat er een duidelijk onderscheid is en wat ons betreft geen verband tussen enerzijds het nieuwe landbouwprogramma van Europa en anderzijds klimaatmaatregelen. Het ene heeft niets met het andere te maken. Ik denk dat we moeten zorgen dat we via de steun aan de landbouw moeten zorgen dat dat eerlijk inkomen er is, maar ook dat de klimaatmaatregelen die nodig zijn, zeker en vast worden genomen. Uw antwoord, minister, was perfect. U gaf drie redenen aan. Maar als ik sommige collega's – om de vraagsteller niet te noemen – de woorden 'klimaat' en 'waanzinnig' in één zin hoor uitspreken, dan denk ik dat we verkeerd bezig zijn. Er moet geen tegenstelling zijn tussen enerzijds landbouw en een eerlijk inkomen en anderzijds de maatregelen die nodig zijn voor het klimaat.

Minister Hilde Crevits: Collega's, om met het klimaat te starten: de beste maatregel die je voor het klimaat kunt nemen, is ervoor zorgen dat je een sterke landbouw dichtbij hebt. Als je in je omkadering zorgt dat dat niet meer bestaat, dan worden wij in Vlaanderen totaal afhankelijk van het buitenland. Ik zal dat nooit toelaten. Sowieso hoeft daar geen tegenstelling in te zijn.

Collega Joosen, misbruik en boeren die steun krijgen van Europa zou ik niet te snel aan elkaar koppelen. U hebt dat ook niet gedaan. Wat ik wel van belang vind, zoals twee andere collega's ook hebben gezegd, is dat de actieve boeren die steun krijgen. Daar zitten we in een interessante discussie met Europa. We hebben een akkoord met onze landbouworganisaties over wat een actieve boer is. Een pensioenboer hoort daar niet bij. De steun moet terechtkomen bij degenen die vandaag actief zijn in de landbouwsector. Als Europa ons toelaat om de definitie te handhaven die wij willen, dan kunnen we ervoor zorgen dat de steunmaatregelen, ook de directe steun die komt, echt terechtkomen bij degenen die het nodig hebben. Daar wil ik vanuit Vlaanderen absoluut over waken, maar we moeten de kans krijgen om de juiste definitie toe te passen. Collega's, ik deel jullie zorg dat ook hier de deur gepast open moet worden gezet zodat we daar het verschil kunnen maken.

Collega Dochy, wat de groene architectuur betreft, ga ik absoluut akkoord. We zien trouwens dat ook hier weer een tegenstelling wordt gezocht tussen landbouw en groene architectuur. Ik zie ontzettend veel landbouwers op het terrein die zelfs voor er een regel of een maatregel komt om bijvoorbeeld groenkanten of zo te maken, dat al doen omdat ze weten dat het zo belangrijk is voor de

duurzaamheid van de grond dat je ook de randen goed gaat bewaken. Dus ook hier houden we de vinger aan de pols. Maar zonder centen kun je uiteraard niet steunen.

Collega's, de strijd van de komende weken gaat dus over voldoende budget, zorgen dat er geen externe convergentie komt maar dat de Vlaamse boer die hogere kosten heeft, meer steun kan krijgen en ervoor zorgen dat de klimaatmaatregelen die worden genomen, in overeenstemming zijn en haalbaar zijn voor de boerenstiel zodat het niet plots nagenoeg onmogelijk zou worden in Vlaanderen om nog te voorzien in datgene wat we allemaal nodig hebben: gezond voedsel voor elke Vlaming.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik ben vooral blij met uw laatste uitspraak. Collega Vandenhove, ik weet niet of u de Europese Green New Deal al gelezen hebt, en welk waanzinnig budget daartegenover staat en wat de negatieve impact daarvan zal zijn op onze land- en tuinbouwsector. Wat immers op het spel staat hier, is de toekomst van onze land- en tuinbouwsector. Ik zou iedereen die mij gevolgd heeft in mijn vraagstelling willen oproepen om inderdaad front te vormen met onze landbouwers, met onze tuinbouwers, want front vormen betekent niet alleen, zoals in jullie context, oorlogstaal, maar betekent dat we aan hetzelfde zeel trekken en dat we ervoor zorgen dat het Europees landbouwbudget voor Vlaanderen voor de Vlaamse land- en tuinbouwsector niet vermindert. Geen toekomst zonder wortels, en zoals de minister zegt, geen voedsel zonder landbouwers. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de palliatieve filter in ziekenhuizen bij mensen die om euthanasie verzoeken

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ook in een ander parlement hebben wij wel eens gesproken over het thema euthanasie. U weet dat het merendeel van de ziekenhuizen in Vlaanderen van katholieke oorsprong is. Hoewel de artsen in die katholieke ziekenhuizen er niet noodzakelijk dezelfde regels op nahouden, wordt er in verschillende van die katholieke ziekenhuizen wel een palliatieve filter opgedrongen aan patiënten die vragen om euthanasie, waarbij men door allerhande zaken probeert het proces dermate te vertragen dat het eigenlijk zonder voorwerp is en de patiënt geen mogelijkheid heeft om zijn vraag ingewilligd te krijgen, aangezien hij of zij meestal al gestorven is.

Minister, mijn vraag is eigenlijk heel eenvoudig. Wat is uw standpunt over die katholieke ziekenhuizen, over die filters die zij toepassen, waardoor vandaag verschillende mensen geen mogelijkheid krijgen om datgene wat ze vragen en wat in de wetgeving staat, ook daadwerkelijk te krijgen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Kwaliteitsvolle, persoonsgerichte zorg, dat is mijn visie. Hoe kunnen we zorgen dat de mensen de persoonsgerichte zorg en de meest kwaliteitsvolle zorg hebben, ook op de laatste ogenblikken van hun leven? Daarvoor hebben we de vroegtijdige zorgplanning, die ingeschreven staat en waar we gisteren in de commissievergadering nog uitgebreid over gesproken hebben, die een reflectie en dialoog moet geven tussen de zorgverstrekkers en de naasten, met de vraag op welke manier we de grootst mogelijke levenskwaliteit kunnen

geven aan de betrokken persoon, en ook hoe we de wil van de betrokken persoon op de juiste manier weten in te schatten.

De betrokken persoon kan daarbij een negatieve wilsverklaring geven, kan daarbij zeggen wat hij wil en wat hij niet wil, of wat zij wil of niet wil. Dat kan dus een palliatieve behandeling zijn. Het is dus in een voortdurende dialoog tussen de betrokkene, als het nog kan, tussen de zorgverstrekkers en tussen de naasten, dat in het kader van vroegtijdige zorgplanning wordt gekeken wat het beste is, wat de wil is van de betrokkene. Er kunnen wat dat betreft geen behandelingen worden opgelegd.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik ben aan het proberen te achterhalen in welke mate u juist op mijn vraag geantwoord hebt, maar het duurt even. Ik weet ook niet of het echt gaat komen. *(Gelach)*

Maar ik zal het dus nogmaals vragen. Minister, wat is uw visie ten aanzien van ziekenhuizen die wegens hun eigen overtuiging op dit moment datgene wat de wet mogelijk maakt, namelijk dat patiënten de vraag om euthanasie kunnen stellen, naast zich neerleggen en dat door allerhande palliatieve filters waar de patiënt niet naar vraagt in te schakelen, de patiënt geen recht heeft op datgene wat wij zeventien jaar geleden in het parlement gestemd hebben?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): De opmerking van collega De Gucht is terecht. Uw antwoord is geen antwoord op de vraag. Er is effectief een negatieve wilsverklaring waarbij mensen kunnen zeggen dat ze een behandeling niet meer wensen als ze niet meer wilsbekwaam zijn. Een andere zaak – niet dezelfde zaak, een andere – is de vraag om euthanasie. Bij mensen die om euthanasie verzoeken door ondraaglijk lijden, is het al gebeurd dat de palliatieve filter misbruikt wordt om dat verzoek niet in te willigen. Er zijn families die dat meegemaakt hebben en zich daar terecht bezorgd om maken.

Uw antwoord stelt mij dus ook teleur, minister Beke, en ik hoop dat u de bezorgdheid begrijpt, dat u de klachten hoort en dat u de regelgeving toepast.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Zelfbeschikking is zeker belangrijk en de vraag naar euthanasie is een recht. Onze regelgeving is daar ook heel duidelijk in; dat staat niet ter discussie. De vragen die hier gesteld worden, sluiten aan bij de discussie van gisteren in de commissie over de therapeutische hardnekkigheid. Die moet in vraag gesteld en bediscussieerd worden. Voor ons is het zeer duidelijk: zelfbeschikking is belangrijk. De vraag om euthanasie staat in onze regelgeving ingeschreven. De keuze voor palliatieve zorg of euthanasie is een discussie die gevoerd moet worden tussen de personen in kwestie, de familie en de zorgverstrekkers. De regelgeving is daar heel duidelijk over.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Als mensen kiezen voor euthanasie, dan respecteren wij die keuze vanzelfsprekend. In tegenstelling tot wat men vaak wil laten uitschijnen, is CD&V niet tegen euthanasie. Wij hebben respect voor iemand die om euthanasie verzoekt, maar ook voor de arts die in eer en geweten geen euthanasie kan uitvoeren omdat dat in strijd is met zijn geweten. Het gaat erom dat we steeds kwaliteitsvolle zorg moeten aanbieden. Het is trouwens vaak in het kader van palliatieve zorg, collega's, dat patiënten samen met zorgverleners het gesprek over euthanasie aangaan. In 2013 was er nog een studie die aantoonde dat zeven op de tien mensen die kozen voor euthanasie, ook al ondersteuning

kregen van een palliatief zorgteam. Laat ons dus stoppen met te doen alsof palliatieve zorg tegenover euthanasie staat. Elke patiënt heeft recht op goede palliatieve zorg. Wie volgens de voorwaarden van de wet kiest voor euthanasie, moet dat ook kunnen doen. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Wij denken dat het duidelijk is dat een arts, noch een woonzorgcentrum, noch een ziekenhuis verplicht kan worden om euthanasie uit te voeren, maar dat zij patiënten wel de kans moeten geven hun rechten te laten gelden. In deze heikele kwestie staat de patiënt absoluut centraal. De wet dient om patiënten vredig te laten sterven. Met de huidige discussies over zorginstellingen bewijzen we hun geen dienst. Ik wil de heer De Gucht helpen met een aantal duidelijke en concrete vragen.

Minister, bent u het met Groen eens dat zorginstellingen die euthanasie weigeren, de facto de wet overtreden? Hebt u er zicht op of ziekenhuizen en wooncentra de Euthanasiewet al dan niet toepassen? Hebt u zicht op …

De voorzitter: U mag eigenlijk maar één vraag stellen, mevrouw De Martelaer. Hoe luidt uw vraag? Of welke vraag verkiest u?

Ann De Martelaer (Groen): Minister, hebt u zicht op het aantal ziekenhuizen en woonzorgcentra die weigeren om de Euthanasiewet uit te voeren?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, waar mensen belanden bij ziekte, is niet altijd een keuze die gemaakt wordt in functie van de euthanasieaanvraag die ze hebben. Men komt ergens aan en op een bepaald moment beslist men dat het mogelijk tijd wordt voor die euthanasie. Bent u het met mij eens dat wij ervoor moeten zorgen en erover moeten waken dat, ongeacht welke arts het voor zijn rekening neemt, de persoon in kwestie op de plek waar hij terechtgekomen is en op het moment dat hij om euthanasie verzoekt, daar ook werkelijk op een serene manier geholpen zal worden? Ziet u dat als uw verantwoordelijkheid? Bent u het met mij eens dat u dat recht moet waarborgen?

Minister Wouter Beke: Collega's, er is hier verwezen naar de federale Euthanasiewet van 2002. Ik heb die wet hier bij me en ik lees in het verslag van die wet, en dat is dan een antwoord op de verschillende vragen die hier zijn gesteld: "De voorzitter besluit dat in de juiste interpretatie van het voorliggende ontwerp instellingen het recht hebben om de toepassing van euthanasie te verbieden binnen de muren van de instelling. Geen lid verzet zich tegen deze interpretatie van de voorzitter." Die voorzitter van die commissie was toen Fred Erdman, mevrouw Van den Bossche.

Ik denk dat de wet en de interpretatie van de wet bijzonder duidelijk zijn. Als die wet moet worden gewijzigd, dan is het aan het parlement om daarover te oordelen, maar dat is vooralsnog niet dit parlement.

Dit debat is, om Shakespeare te citeren, 'much ado about nothing'. *(Opmerkingen)*

U hoeft niet zo verontwaardigd te zijn. Dit is 'much ado about nothing' omdat hier de indruk wordt gewekt dat wanneer mensen in katholieke, in christelijke ziekenhuizen een euthanasievraag hebben, men zou weigeren om die uit te voeren. Toon mij dan deze gevallen, zeg me dan waar het over gaat, wie dat is. De praktijk in zowat alle instellingen is dat er inderdaad ook palliatie wordt aangeboden, er wordt met palliatieve supportteams bekeken hoe de vraag moet worden bekeken en uitgevoerd en hoe de betrokkenheid van de naasten kan geschieden.

Dat is de feitelijkheid die zich op het terrein aandient. In die zin is het 'much ado about nothing'. Er is een wetgeving die zorgvuldig wordt toegepast en er is de vroegtijdige zorgplanning waarin men in dialoog gaat met de betrokkenen, de familie en de zorgverstrekkers over de manier waarop de zorgvraag en de eventuele euthanasievraag moeten worden toegepast.

Mevrouw Sleurs, het is inderdaad zeer juist dat therapeutische hardnekkigheid hierbij aan de orde kan zijn. Geen enkele patiënt kan een behandeling opgedrongen krijgen.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): 'Much ado about nothing.' Dit is absurd. Ten eerste is de interpretatie die u geeft dat katholieke ziekenhuizen mogen weigeren om euthanasie toe passen, en die CD&V al meermaals naar voren heeft gebracht, niet juist. Daarnaast is het de patiënt die centraal staat, minister Beke. In heel de euthanasiewetgeving, behalve dan wanneer het gaat over minderjarigen waarbij de familie wordt betrokken bij de beslissing om euthanasie toe te passen, is het de patiënt die de beslissing neemt. De familie moet daar niet bij betrokken worden. Ze kan daarbij betrokken worden, maar dat moet niet: dat staat nergens in de wet.

In de praktijk wordt palliatieve sedatie als een alternatief naar voren geschoven, maar bij die palliatieve sedatie is geen tweede arts aanwezig, en is er geen systeem waarop dat wordt aangegeven. Dat is wat vandaag gebeurt in die katholieke ziekenhuizen. Zoals mevrouw Van den Bossche zei, kiezen patiënten meestal niet naar welk ziekenhuis ze worden gebracht. Doorgaans is dat het dichtstbijzijnde. Wanneer een patiënt vraagt om euthanasie en aan de voorwaarden voldoet om die vraag te stellen, dan is het inderdaad niet aan het ziekenhuis om dat te weigeren – een arts kan weigeren, een ziekenhuis niet – en dan moet die vraag worden beantwoord. Dat is wat in de wetgeving is beslist, en u zou er als minister over moeten waken dat het recht van een patiënt op euthanasie is gewaarborgd. Wat u als minister zegt, is dat u niet akkoord gaat met die wetgeving en dat u die naast u neerlegt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het eventueel afnemen van de kinderbijslag van minderjarige criminelen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, uit officiële cijfers van de stad Antwerpen blijkt dat het aandeel minderjarigen onder de daders van agressieve diefstallen fors is toegenomen, tot meer dan de helft. Ook in Roeselare was het vorige week prijs. Daar werd een jongen in elkaar geslagen om zijn gsm te stelen. Uit cijfers van de politie blijkt dat in 2015 15.000 minderjarige verdachten van een crimineel feit werden geregistreerd. 3 jaar later, in 2018, ging het al om 17.000 minderjarigen. Een opmerkelijke vaststelling daarbij is dat vooral de groep minderjarige criminelen met een niet-Europese nationaliteit fors is toegenomen. En dan is er nog het fenomeen van de tienerpooiers. Dat fenomeen is samen met andere culturen in onze samenleving geïmporteerd. We stellen daarbij vast dat het voornamelijk gaat om jonge allochtonen die zich op de kap van minderjarige meisjes op de meest brutale manier verrijken door die meisjes te dwingen om zich te prostitueren.

Minister, hoe barbaars die feiten die die criminelen op hun geweten hebben ook zijn, hoe groot de schade ook is die ze bij hun slachtoffers aanrichten, en hoezeer ze zich ook verrijken, al die minderjarige criminelen, die in onze samenleving alle kansen krijgen, en die als ze van buitenlandse afkomst zijn zelfs nog een beetje extra gepamperd worden, krijgen in Vlaanderen toch nog altijd, tot op vandaag, kindergeld.

Minister, dat pamperbeleid, waarbij criminelen worden neergezet als slachtoffers van de samenleving, heeft gefaald. De cijfers tonen dat aan. Daarom hebben wij nood aan andere oplossingen, aan een kordater immigratiebeleid, en zeker aan een kordater sanctioneringsbeleid. Bent u bereid om, in het kader van de evaluatie van het groeipakket, het met belastinggeld gefinancierde kindergeld dat wordt besteed aan minderjarige criminelen in te trekken? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, ik ben het er volledig mee eens dat minderjarigen die criminele feiten plegen een ernstig signaal moeten krijgen en ernstig aangepakt moeten worden. Maar ik wil toch even wijzen op de zeer recente cijfers van de jeugdparketten over de jeugdcriminaliteit.

Als het gaat over minderjarigen die een als misdaad omschreven feit hebben gepleegd, zien we dat er in 2010 82.938 registraties waren en in 2018 57.965. Dat is een daling met 30 procent. Gisteren hadden we in de commissie een debat over de capaciteit in de opvang. Ondanks die daling met 30 procent hebben we die capaciteit zien stijgen van 220 naar 320. Daarnaast gaan we nog eens 40 bijkomende plaatsen in Everberg creëren. En we creëren nog eens extra ruimte omdat we voor kinderen die in verontrustende opvoedingssituaties zitten 150 extra plaatsen zullen maken. Dat betekent dat diegenen die door een rechter in een gesloten instelling zouden worden geplaatst daar in de toekomst ruimte voor zullen krijgen. Het jeugddelinquentierecht voorziet daarnaast nog in andere mogelijke straffen en alternatieven.

Ik kom terug op uw vraag. Diegenen die in een instelling worden geplaatst, die zo'n ingrijpende maatregel wordt opgelegd, de jongeren die in zo'n instelling verblijven, krijgen nog maar een derde van het Groeipakket. Dat is dus vandaag al het geval.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik heb het niet alleen over jongeren die in een instelling verblijven. Ik heb het over die vele duizenden jongeren die criminele feiten plegen en die nog altijd, ook al verrijken ze zich vaak op criminele wijze, geld van de belastingbetaler krijgen. En u wordt in al uw zorgsectoren geconfronteerd met geldtekort. Wanneer ik u dan een suggestie doe waarmee u kunt besparen, wilt u die niet aannemen.

Kijk eens naar het voorbeeld in andere landen. Kijk naar Frankrijk, waar partijen, regeringspartijen zelfs, van de ploeg van de regering-Macron, die toch niet meteen een rechts clubje is, het kindergeld intrekken van jongeren die op school geweld plegen.

Kijk naar Nederland, waar de liberalen van de VVD zeggen dat ze het kindergeld gaan afnemen van jongeren die ontsporen en van ouders die niet ingrijpen. Minister, mijn herhaalde oproep aan u, maar ook aan de andere meerderheidspartijen Open Vld en de N-VA, is: bespaar waar u kunt, en dat is wanneer criminele jongeren belastinggeld krijgen van de belastingbetaler terwijl dat absoluut niet meer kan. Bespaar daarop. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dat we bij jeugdcriminaliteit moeten appelleren aan de ouderlijke verantwoordelijkheid: ik denk dat niemand in dit parlement dat betwijfelt. Maar het geld afnemen van de minderjarigen, die dat geld toch al niet krijgt, dat is moeilijk.

Iedereen is uiteraard op de hoogte van artikel 23 van de Grondwet. Het is niet noodzakelijk mijn Grondwet, maar er staat wel in dat de gezinstoelagen absoluut

zijn. Wat cruciaal is, is het sanctiebeleid, het straffeloosheidsgevoel. Dat moeten we absoluut opnemen.

Minister, zowel in het decreet als in het besluit van de Vlaamse Regering staan er opschortingsvoorwaarden. In welke mate kunnen we die opschortingsvoorwaarden ook gebruiken in situaties waarin ouders werkelijk hun ouderlijke verantwoordelijkheid niet nakomen en het criminele gedrag van jongeren daar klaarblijkelijk het uitvloeisel van is?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): We zijn vanzelfsprekend ook van mening dat jongeren die als misdrijf omschreven feiten plegen, voor hun verantwoordelijkheid moeten worden gesteld. Het Jeugddelinquentiedecreet, dat nog maar recentelijk in voegen is, voorziet in een groot pakket aan maatregelen, en in meer mogelijkheden dan er vroeger waren. Die willen wij ook krachtdadig uitvoeren. Het is jongeren voor hun verantwoordelijkheid stellen, het is het slachtoffer meer centraal stellen en zorgen voor herstel, het is ook de ouders op hun verantwoordelijkheid wijzen. Dat is uitdrukkelijk opgenomen in het decreet. Daar zijn heel wat mogelijkheden voor en die zullen we verder uitvoeren. Dat is iets anders dan de middelen afnemen, die trouwens niet bij die minderjarigen terechtkomen. Voor zij die opgenomen worden in een gemeenschapsinstelling, wordt dat groeipakket sowieso verminderd naar een derde.

De voorzitter: Mevrouw Van Cauter heeft het woord.

Carina Van Cauter (Open Vld): Collega Janssens, ieder misdrijf dat wordt gepleegd, is er voor ons één te veel. Daarover zijn we het eens. Met de problemen te onderstrepen en met cijfers uit hun context te rukken, ga je de problemen niet oplossen. Als we kijken naar Nederland, zien we dat we vandaag spelletjes spelen in leegstaande gevangenissen. Hoe is dat gekomen? Door een aanklampend beleid dat ertoe heeft geleid dat de recidivecijfers zijn gedaald. Dat is ook wat wij zinnens zijn met het nieuwe jeugddelinquentierecht, waar een arsenaal aan maatregelen voorhanden is dat toelaat aanklampend op te treden en de mogelijkheid biedt de ouders te betrekken wanneer zich ernstige feiten voordoen. Het vergt natuurlijk ook voldoende plaats en middelen om met dat decreet aan de slag te gaan.

Minister, ik hoor het u graag zeggen, maar ik zou het u graag nog eens horen bevestigen: zult u voldoende middelen en plaatsen voorzien zodat een gepaste reactie kan volgen op eventuele misdrijven?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Collega's, jongeren die criminele misdrijven begaan, moeten we bestraffen, of misschien beter gezegd, bestraffen en begeleiden. Of het nu om witte kinderen gaat, om bruine of gele, het doet er niet toe. Als je de kinderbijslag afneemt, dan straf je eigenlijk de ouders, die het soms moeilijk hebben omdat ze op het randje van de armoede of in de armoede leven. Het lijkt ons dan ook veel zinvoller om na te gaan of je kunt voorkomen dat minderjarigen criminele feiten plegen. Het lijkt ons zinvoller om na te gaan hoe je die minderjarigen op het rechte pad kunt krijgen en hoe je ouders beter kunt begeleiden.

Minister, gaat u voldoende middelen plannen om dat preventieve zorgpad voor de jongeren, maar misschien ook voor die ouders te realiseren?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Ik wilde nog kort even tussenkomen. Er wordt hier terecht verwezen naar de verantwoordelijkheid van de ouders. Binnen het Groeipakket

zijn er nu al een aantal participatieve toeslagen waarbij de verantwoordelijkheid voor een groot stuk al bij de ouders wordt gelegd. Ik heb het over de kinderopvangtoeslag, de kleutertoeslag, maar ook de schooltoeslag. Inderdaad, heel wat collega's verwijzen er terecht naar dat als een jongere in een jeugdinstelling wordt geplaatst, nu al twee derde van dat kindergeld bij de ouders wordt weggenomen. Het wordt zelfs volledig weggenomen als ze geen contact meer hebben met de jongere in kwestie.

Maar met wat u hier voorstelt, collega Janssens, namelijk het kindergeld afnemen als de kinderen of jongeren nog thuis wonen, ga je gezinnen alleen maar verder in de armoede duwen. Ik ben heel erg benieuwd hoe u de criminaliteit denkt te bestrijden door gezinnen in de armoede te duwen. Ik denk dat dat de verkeerde manier is om iets te doen aan een terecht probleem.

Minister Wouter Beke: Ik ben het eens met de meeste tussenkomsten die er gebeurd zijn, op een na. Kinderbijslag behoort als principe namelijk tot de rechten van het kind. Collega Daniëls verwees er al naar. Als er zaken zijn die niet door de beugel kunnen, dan moet daar passend tegen opgetreden worden. Daarvoor dient het jeugddelinquentierecht, zoals mevrouw Schryvers en mevrouw Van Cauter al hebben gezegd. Dat betekent dat we moeten kijken welke straf we moeten geven, en dat kan ook opsluiting zijn. Als dat zo is, dan hoort daar ook een verlies van twee derde van het kindergeld bij. En die mogelijkheid bestaat ook wanneer er een alternatieve straf wordt toegepast. Dan is het eveneens aan de jeugdrechter om daarover te oordelen. Dat is een hele oplijsting, een heel arsenaal van maatregelen om desgevallend op te treden.

Ja, we moeten zorgen voor capaciteit. Ik heb daarnet ook gezegd dat we dat doen. We zijn van 220 naar 320 plaatsen gegaan, en we gaan zelfs naar 360. Mevrouw Van Cauter heeft verwezen naar de situatie in Nederland. Daar zijn er voor jeugddelinquentie iets meer dan 500 plaatsen, voor een land van 18 miljoen inwoners. Wij zijn een regio die 6,5 miljoen inwoners telt, en we evolueren naar 360 plaatsen.

Daarnaast moeten we werken aan de instroom, de doorstroom en de uitstroom van diegenen die daarin terechtkomen. Dat is iets wat ik ook de komende periode zal aanpakken. Dat heb ik gisteren ook in de commissie gezegd.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, in Vlaanderen zijn er in zowat elke component van de zorgsector wachtlijsten. Duizenden mensen met een handicap wachten vaak jarenlang tevergeefs op overheidssteun om een menswaardig leven te kunnen leiden. Jongeren die de pech hebben om geconfronteerd te worden met een problematische opvoedingssituatie, krijgen te maken met wachtlijsten in jongerenwelzijn. Want, zo klinkt het dan altijd, het geld is op.

Maar waar er blijkbaar wel geld aan moet blijven worden besteed, is aan kindergeld voor ouders van minderjarige criminelen. Collega's van de N-VA, ik vraag mij toch af wat je hebt aan een centrumrechtse meerderheid, als je alleen maar een links beleid blijft voeren. Want wat is de vaststelling? Er is blijkbaar wel geld voor minderjarige criminelen. Maar voor brave mensen die steun nodig hebben heeft deze Vlaamse Regering geen geld.

Minister en collega's van de meerderheidspartijen CD&V, Open Vld en de N-VA, dat is niet alleen de omgekeerde wereld, dat is vooral de schaamte voorbij. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maaike De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over verminderd pestgedrag bij tieners

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de herhaaldelijke vraag van experts naar een kenniscentrum (cyber)pesten

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, op vrijdag 14 februari was het niet alleen Valentijn, maar werd ook het startschot gegeven van de Week tegen Pesten. Velen van ons hebben met de stipactie ook duidelijk aangetoond dat pesten niet kan.

Ook het resultaat van een onderzoek van de Universiteit Gent (UGent), samen met het agentschap Zorg en Gezondheid, is vrijdag bekendgemaakt. Dat onderzoek werd afgenomen bij 11.000 Vlaamse jongeren. Ook in 2014 heeft men dat onderzoek gedaan. En er blijkt toch wel vooruitgang te zijn. In 2014 gaf nog 18 procent van de jongeren aan dat ze al eens zouden hebben gepest. In 2018 was dat nog 11 procent. We zijn dus op de goede weg. Ook de voorzitter van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten geeft aan dat de resultaten hoopgevend zijn. Men heeft ook gepeild naar cyberpesten. En daar blijkt het grof taalgebruik nog altijd een van de hoofditems te zijn.

Minister, hoe kunnen wij, ondanks de resultaten die toch wel hoopgevend zijn, blijven inzetten op preventie en sensibilisering?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Voorzitter, ik zie verschillende collega's – toch alvast van onze fractie – met de vier stippen van de actie STIP IT van Ketnet op de hand. Die actie symboliseert de Week tegen Pesten. De Week tegen Pesten wordt in Vlaanderen al voor het 15e jaar op rij georganiseerd, en met succes, zoals de collega aangaf. De UGent heeft onder 11.000 jongeren onderzoek gedaan en er is inderdaad een dalende trend, zowel voor cyberpesten als voor het fysieke pesten. Dat is hoopgevend. Het is hoopgevend om te zien dat sensibiliseringscampagnes hun vruchten beginnen af te werpen.

Maar toch mogen we niet op onze lauweren rusten. Dat stellen ook experten, zoals Gie Deboutte, voorzitter van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten. Hij stelt, integendeel, dat we nog een tandje bij moeten steken op het vlak van sensibilisering en preventie. Hij pleit heel duidelijk voor de oprichting van een kenniscentrum dat de wetenschappelijke inzichten inzake pesten bundelt, maar vooral omzet in concrete tools voor mensen in het onderwijs en voor beleidsmakers.

Minister, onze vraag is heel duidelijk: bent u bereid om gehoor te geven aan de oproep van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten en over te gaan tot de oprichting van een kenniscentrum voor cyberpesten en pesten? *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, de cijfers mogen, zoals u zegt, dan al bemoedigend zijn en de goede richting uitgaan, toch blijft pesten een belangrijke zaak, die een impact heeft op het welbevinden van jongeren. Het is een zaak die een geweldige impact heeft op het welbevinden van jongeren. Daarom heb ik er in mijn beleidsnota expliciet voor gepleit om in te zetten op de geestelijke

gezondheid en het welbevinden, specifiek van kinderen en jongeren. En dat is hetgeen we willen doen.

We hebben een oproep voor een beheersovereenkomst over de geestelijke gezondheidsbevordering van jongeren. We zullen bekijken wat er uit de resultaten van die oproep komt.

Of een kenniscentrum het beste antwoord is, dat weet ik niet zo zeker. Waarom? We hebben vandaag een netwerk. En expertise is inderdaad belangrijk, dat zal ik niet ontkennen. Daarom hebben we die oproep voor die beheersovereenkomst ook gedaan. We hebben vandaag het Netwerk Kies Kleur tegen Pesten. Maar als ik de experten hoor, dan zeggen zij vooral: 'Zorg voor een verankering. Zorg voor een coördinerende aanpak. Zorg voor een geïntegreerd beleid. Ga naar een holistische benadering.' Ik denk dat we daarnaartoe moeten werken. Hoe kunnen we pesten niet als een zaak apart behandelen, maar een plaats geven in de hele aanpak naar het welbevinden van jongeren? En dat is wat we willen doen met de oproep voor de beheersovereenkomst, om dat welzijn, dat welbevinden van de jongeren in de toekomst beter te kunnen schragen.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij te horen dat er kritisch moet worden omgegaan met het oprichten van een apart kenniscentrum voor pesten. Ik ben er ook van overtuigd dat de nabijheid op het terrein heel belangrijk is en dat we dat ook op het terrein moeten aanpakken, met de expertise die er vandaag zeker is.

De Week tegen Pesten is een zeer mooi initiatief, dat vooral gericht is op jongeren. Maar het is natuurlijk wel heel breed: ook pesten op de werkvloer komt aan bod, pesten in sportclubs, enzovoort. Ook online is het een belangrijk item: het cyberpesten kunnen we vandaag niet meer wegdenken. En daarom is het toch wel heel belangrijk dat er op verschillende domeinen een aanpak is rond pesten. Minister, daarom wil ik graag een oproep doen: kunt u er bij uw collega's op blijven aandringen om elk binnen hun domein de nodige acties te ondernemen om dat pesten tegen te gaan? Ik denk dat de ministers van Economie, Onderwijs en Sport specifieke acties kunnen ondernemen.

Katia Segers (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben verheugd u te horen zeggen dat u voorstander bent van een integrale gecoördineerde aanpak van een pestbeleid. Wel, minister, dat is precies de titel van een voorstel van resolutie dat ik hier in de voorbije vijf jaar heb ingediend en twee keer is weggestemd. Ik ben blij dat er een opening is na uw voorganger, minister Vandeurzen, om te gaan naar die gecoördineerde integrale aanpak van pesten.

Ik heb een bijkomende vraag. De vraag van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten was tweeledig: enerzijds was er een vraag naar een kenniscentrum, anderzijds was er de expliciete vraag om scholen, sportclubs en dergelijke effectief financieel te ondersteunen en te belonen voor het werk dat ze doen tegen pesten. Minister, bent u bereid om op die tweede vraag concreet in te gaan?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): We hebben het over cyberpesten. Waar vroeger het pesten stopte als men thuiskwam, of thuis van het werken, gaat cyberpesten 24/7 door, en meestal ook nog anoniem. Ik ben blij dat er dit jaar vanuit de verschillende acties aandacht is voor cyberpesten.

Ik hoor hier zeggen: laat ons een nieuw kenniscentrum oprichten. Ik deel de mening van de minister vanuit mijn fractie, dat dat niet wijs zou zijn. Dat zou alweer iets nieuws zijn om daarbovenop te doen. Het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid is het ideale platform om van te vertrekken.

We hebben ook ons 1712-oproepnummer. Ik vraag u, minister, om nog beter in te zetten op de kennis van de chats van 1712 van mediawijsheid bij onze jongeren en om absoluut een vuist te maken tegen pesten, ook tegen cyberpesten, en om misschien samen met minister Dalle een oproep te doen naar sociale mediafora om daar – zeker bij minderjarigen – te kunnen optreden.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik heb de vraag over het interdisciplinaire aan minister Weyts gesteld en hij heeft die niet beantwoord. Bedankt dat u die wel beantwoord hebt.

Ik ga u nog een vraag stellen. Collega Daniëls haalt terecht de problemen van cyberpesten aan. Dat kwam ook in de media, onder meer met TikTok. Bent u bereid of gaat u ook initiatieven uitwerken om ouders meer op de hoogte te stellen van die problemen? Ik kan me voorstellen dat bepaalde ouders niet goed weten wat er gebeurt.

Bent u ook bereid – dat is eigenlijk meer voor minister Weyts, maar ik doe mijn best bij u – om scholen te verplichten om een antipestbeleid te voeren?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): We weten allemaal dat pesten een enorme impact heeft op het welzijn van kinderen. Het is bijvoorbeeld belangrijk om hen aan te leren hoe ze er moeten mee omgaan. Dat heeft natuurlijk zeer langetermijngevolgen.

Aan de andere kant zijn er onderliggende redenen waarom bepaalde kinderen pesten. Dat is ook iets waar we aandacht voor moeten hebben. Wat zijn de oorzaken dat een kind een ander kind gaat pesten? Daar staan we te weinig bij stil.

Scholen kunnen veel meer inzetten. We moeten echt die handvaten aanreiken om in te zetten op die geestelijke gezondheid op scholen. Dat kan al door eenvoudig bepaalde coping-mechanismen aan te leren die een bepaalde rust in de klas brengen. Dat staat ook in het regeerakkoord. Ik ben zeer blij en hopelijk zien we op korte termijn resultaten, zowel bij minister Beke als bij minister Weyts.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik sluit me aan bij collega Segers. Er wordt allang gevraagd naar een kenniscentrum pesten. Dat gebeurt zowel binnen als buiten dit parlement. Onze fractie heeft mee die voorstellen van resolutie ingediend, wij zullen dat standpunt behouden.

Een kenniscentrum moet breed blijven omdat het niet alleen gaat over cyberpesten, niet alleen gaat over jongeren. Het is juist het punt om kennis te centraliseren.

Minister, we hebben ook een gecoördineerde aanpak nodig, zodat onderwijs en werkplekken en jeugdwerk en iedereen die in aanraking komt met pesten ook weet wat te doen en een aanspreekpunt heeft. Dat zorgt ervoor dat er niet gewoon wordt opgetreden maar dat het ook sensitief, doordacht, en evidence-based gebeurt, op een manier die werkt. Het is niet genoeg dat wie wordt gepest, gewoon niet meer wordt gepest. Het is belangrijk dat die mensen zich thuisvoelen in de klas, op hun werk en in hun omgeving en dat ze er echt geluk vinden.

Minister Wouter Beke: 'Health in All Policies', dat staat in mijn beleidsnota. Welzijn in alle beleidsdomeinen, daar gaat het om. Er zijn verschillende vragen

gesteld. Moeten we daarop niet werken in onderwijs? Jazeker, daarom de methodiek gezonde school. Moeten we niet werken in de media? Ja, daarom het kenniscentrum Mediawijs, dat rond cyberpesten initiatieven heeft genomen. Kunnen we een aantal zaken in de toekomst misschien met de bevoegdheden van mijn collega's nog versterken? Allicht wel. Net daarom hebben we die oproep gedaan, om te kijken naar die geestelijke gezondheidsbevordering over de verschillende lijnen heen. Hoe kunnen we ook in de geestelijke gezondheidszorg een aantal zaken verder versterken? Dat is waar we in de toekomst verder moeten aan werken. Bovenal – want dat is een terechte vraag die hier gesteld is – zowel bij de daders als bij de slachtoffers: wat mankeert eraan, wat mist men, waarom doet men dat? Hoe kan men de jongeren, meisjes, jongemannen de nodige geborgenheid geven zodat ze datgene wat ze vandaag doen, in de toekomst niet meer zouden doen?

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Iedereen is het erover eens dat pesten niet kan, nergens en nooit. Ik vind het heel belangrijk dat er op een goede manier mee omgegaan wordt. Vandaag hebben we al veel experts op het terrein, hulpverleners, leerkrachten, die daar elke dag mee bezig zijn. Daar moeten we ook zeker het volste vertrouwen in hebben.

Preventie en sensibilisering blijft natuurlijk stap één. Maar laat ons de inspanningen zeker uitbreiden tot alle domeinen. Ik kijk uit naar de verdere acties die ondernomen zullen worden. *(Applaus bij CD&V)*

Katia Segers (sp·a): Minister, mevrouw Groothedde heeft een aantal argumenten aangevoerd waarom we een kenniscentrum nodig hebben. Ik wil er nog één vermelden. Uit het onderzoek van het Kinderrechtencommissariaat 'Geweld, gemeld en geteld' is gebleken dat er wel veel informatie beschikbaar is, via vele bronnen, maar dat het voor leerkrachten ook niet duidelijk is hoe ze aan correcte en betrouwbare informatie kunnen komen. Er is dus wel degelijk nood aan centralisering van die informatie en het samenbrengen op één punt van de tools die beschikbaar zijn en waarop men een beroep kan doen. Daarom pleiten we voor een kenniscentrum.

De strijd tegen cyberpesten moeten we ongelooflijk hard continu voeren, want pesten verwoest levens, vaak zelfs letterlijk. Ik ben blij dat u bereid bent te kijken naar een gecoördineerde transversale aanpak.

Collega's, ik wil u allen oproepen om de minister daarbij te helpen. We gaan ons voorstel van resolutie opnieuw indienen, en ik nodig u allen uit om die mee te ondertekenen zodat we werk kunnen maken van een gecoördineerde integrale aanpak. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over cohousingprojecten binnen de ouderenzorg

ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over cohousing door bejaarden

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik heb met de voorzitter afgesproken om niet te veel referenties te maken naar casussen. Ik neem u dus mee naar het jaar 2060, u bent dan 85 en u wilt graag met uw vrouw Leen gaan samenwonen met enkele vrienden van dezelfde leeftijd, om uw oude dag op een aangename manier door

te brengen. U doet dat door een woning aan te kopen in Leopoldsburg. Op aanraden van het stadsbestuur registreert u uw huis als niet-erkende assistentiewoning. U woont daar vrij gelukkig met uw vrienden, maar op een dag komt uw vroegere administratie bij u langs. Die verklaart dat uw woning geen niet-erkende assistentiewoning is, maar een illegaal woonzorgcentrum dat u in Leopoldsburg uitbaat.

Minister, dat is verwonderlijk, want in de casus die ik schets, vraagt u 0,0 euro subsidie aan de Vlaamse overheid. U koopt alle zorg in via erkende thuisverplegingsdiensten en deelt de kosten voor een kok, van de was en de plas en van de schoonmaak in uw huis met uw vrienden die met u samenwonen. Toch komt het agentschap langs en wil het u uitdrijven, gaat het samen met de burgemeester, de politie en de deurwaarder uw huis verzegelen omdat u een illegaal woonzorgcentrum zou runnen.

Minister, ik zou u heel graag willen vragen om de betutteling te stoppen, om ervoor te zorgen dat u, wanneer u 85 bent in 2060, uw oude dag kunt doorbrengen op een manier die u zelf kiest, samen met uw vrienden. U kunt dat doen door het nieuwe Woonzorgdecreet ook daadwerkelijk van toepassing te verklaren, want artikel 40 van dat decreet zegt: "Naast de vormen van woonzorg georganiseerd door een woonzorgvoorziening (…), kan de Vlaamse Regering innovatieve vormen van woonzorg erkennen."

Minister, zult u voor uzelf in de toekomst en voor mensen die daar vandaag in mijn provincie mee worden geconfronteerd, ervoor zorgen dat zij kunnen samenhuizen zonder dat ze worden uitgezet uit hun eigen woning?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik zal het niet persoonlijk maken. Vandaag zijn 1,3 miljoen mensen 65-plusser. Iedereen die met zijn ouders praat of die nog het geluk heeft met zijn grootouders te kunnen praten, ziet dat veel van die mensen positief, gezond en gelukkig zijn. We zien echter wel dat voor veel van die oudere mensen waarvan een zus, een broer of ouders ooit in een rusthuis hebben gezeten, dat eigenlijk een schrikbeeld is. Velen van ons zouden eigenlijk niet graag naar een rusthuis gaan. In Vlaanderen is men het gewoon een private woning te hebben, waar men vrijheid heeft en niet onder regie staat. Men bekijkt zo'n rusthuis een beetje met angst, als een mastodont, als iets onpersoonlijks.

In het regeerakkoord hebt u een hefboom. Daar staat iets in over kleinschalige projecten, waar veel mensen ook echt naar vragen, waar eigenlijk echt vraag naar is. Mensen moeten nu tot 65 jaar werken. Ze moeten ook een beetje voor hun kleinkinderen zorgen. Dan heb je de mensen van ongeveer 80 jaar, die vinden dat ze toch moeilijk hun dochter of zoon volledig kunnen belasten, want die moeten al werken, voor de kinderen zorgen. Ze willen echter ook niet alleen achterblijven. Er zijn ongeveer 800.000 alleenstaanden die ouder dan 65 zijn. Dan denk ik dat u als minister, die alle macht hebt, ook die mensen een gelukkige oude dag moet kunnen geven. Dat gaat dan eigenlijk vooral over kleinschalige projecten, waarbij je toch een zekere verbondenheid hebt, waarbij je een vrijheid hebt, waarbij je bijvoorbeeld met tien, elf, twaalf mensen in een grotere woning, in een villa samen kan wonen, samen kan eten. Dergelijke projecten hebben het vandaag altijd maar moeilijk. Ik vraag aan u om die regelneverij te stoppen en niet vooral voor de instellingen te pleiten, maar voor de oudere mensen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega Van Volcem, u hangt een beeld op van rusthuizen 'uit het jaar stillekens'. Ik wil u wel eens meenemen naar woonzorgcentra,

want daar spreken we vandaag over, waar men met bijzonder veel toewijding zorgt voor mensen die in de laatste fase van hun leven zorg nodig hebben.

Voorzitter, we hebben gisteren in de commissie over jeugddelinquentie gesproken, en vandaag opnieuw. We hebben gisteren gesproken over vroegtijdige zorgplanning, en vandaag opnieuw. We hebben gisteren ook gesproken over kwaliteit in de zorg. Het ging over de kinderopvang. Collega Daniëls vroeg naar aanleiding van een bepaalde case, die we hier nu niet gaan behandelen, of er, als het gaat over kinderopvang, toch niet eens moet worden gekeken naar de kwaliteitseisen.

In de commissie is de vraag gesteld of we er niet voor moeten zorgen dat Zorginspectie vroeger kan optreden en instrumenten krijgt. De vraag is gesteld of we niet voor controle moeten zorgen. Dat zijn vragen die ook in het Vlaams Parlement zijn gesteld op het ogenblik dat het vernieuwd Woonzorgdecreet is goedgekeurd. Geen enkele Vlaamse volksvertegenwoordiger heeft toen tegen dat vernieuwd Woonzorgdecreet gestemd.

Het uitgangspunt van het Woonzorgdecreet is de levenskwaliteit van mensen in woonzorgcentra en in nieuwe woonzorginitiatieven. Vroeger moesten die initiatieven enkel worden aangemeld. Volgens het Woonzorgdecreet moeten ze niet enkel worden aangemeld, maar moet Zorginspectie ook instrumenten in handen krijgen, net zoals gisteren in de commissie voor andere zorgsectoren is bepleit, om de zorg, de veiligheid en de infrastructuur na te kijken.

Het is niet aan mij om hierover te oordelen. Zorginspectie moet die controle uitvoeren en dan desgevallend een agentschap zeggen of het al dan niet in orde is en, als het niet in orde is, wat dan heel specifiek moet gebeuren. Als Zorginspectie stelt dat iets niet conform het door het Vlaams Parlement goedgekeurd decreet is, moet Zorginspectie daar naar handelen. Dat is het enige wat ik hierover op dit ogenblik kan zeggen.

Lorin Parys (N-VA): Minister, de wereld is niet zwart-wit. We zijn allemaal voorstanders van de principes die in het nieuw Woonzorgdecreet staan. Ik vraag u om artikel 40 toe te passen om de cohousing van ouderen als een innovatieve woonvorm te erkennen. In de manieren waarop een dergelijk decreet wordt toegepast, kan natuurlijk een wereld van verschil zitten. Dit gaat over een essentiëler debat, namelijk de vraag hoe de overheid zich opstelt wanneer een aantal mensen zich verenigen en uit eigen zak met een oplossing voor een probleem komen. Ze komen dan een overheid tegen die voor elke oplossing zelf een probleem verzint. Dat is wat ik wil aanklagen. Ik vind dat artikel 40 van het Woonzorgdecreet perfect toelaat om ervoor te zorgen dat een cohousingproject van oudere mensen, die zelf kiezen zich op die manier met elkaar te verbinden en samen te wonen, kan worden toegepast.

Er is geen gevaarlijker plek om de wereld te aanschouwen dan achter een bureau. U moet de ramen en deuren openzetten en u moet nieuwe ideeën laten binnenwaaien. U moet ervoor zorgen dat we Vlamingen die zelf een oplossing voor een probleem verzinnen niet confronteren met een overheid die exact het omgekeerde doet.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik ben een beetje ontgoocheld door uw antwoord. U hebt een hele bocht gemaakt om uiteindelijk toch voor instellingen en rusthuizen te pleiten. Mijn pleidooi hebt u volledig genegeerd.

Ik het gepleit voor wat de mensen willen. Het is duidelijk wat de mensen willen. U pleit er zelf voor de mensen langer thuis te laten wonen. U doet er alles aan om ervoor te zorgen dat de mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven. Als iemand dan ineens naar een rusthuis of een woonzorgcentrum moet, is dat een

mastodont. Dat is onpersoonlijk en daar is veel regie. Wat de mensen uiteindelijk willen, zijn kleinschalige en innovatieve projecten.

Zoals de vorige spreker al heeft gesteld, hebt u hier het antwoord gegeven van een onverschillige overheid, zoals we die wel eens tegenkwamen bij ambtenaren uit de jaren 1970. De ambtenaren van nu zijn veel constructiever en denken open aan oplossingen. Wat ik van u heb gehoord, is een heel kil antwoord. U houdt niet de levenskwaliteit van de mensen voor ogen. U pleit alleen maar voor de instellingen en dat betreur ik. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Voorzitter, het project dat nu de kranten haalt, zorgt hier natuurlijk voor actuele vragen tijdens de plenaire vergadering. Met cohousing, woonzorgcentra en dergelijke wordt een Babylonische spraakverwarring gebruikt om het eigen juridisch gelijk te halen, maar daarover zal ik me niet uitspreken. Laat voor de bewoners, allen krasse senioren, eerst maar de rust terugkeren.

Op pagina 220 van het Vlaams regeerakkoord lees ik het volgende: "We streven naar een divers woonaanbod dat tegemoetkomt aan diverse woonwensen (zoals zorgwonen) en innovatieve woonvormen." Ik stel vast dat we hier een dergelijke woonvorm in de praktijk zien.

Minister, u kunt, met het Woonzorgdecreet in de hand, deze en nog andere nieuwe, innovatieve woonvormen toelaten. Wij vragen u: maak uw huiswerk. Neem dit decreet ter hand. Neem de rechtsonzekerheid weg voor die initiatieven en implementeer de mogelijkheden van uw Woonzorgdecreet. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De vraag die natuurlijk rijst in zo'n discussie, is: werkt zo'n initiatief als een woonzorgcentrum of als een groep van assistentiewoningen? Of is het alleen maar een geëigend woonproject? Die vraag is niet onbelangrijk, omdat mensen een correct verwachtingspatroon moeten kunnen hebben. Juist daarom is er vroeger ook werk gemaakt van een leidraad en een website rond bijvoorbeeld assistentiewoningen. Mensen denken namelijk soms dat er ook zorg aan te pas komt, terwijl die zorg niet altijd gegarandeerd is. Maar als die zorg erbij komt, dan moet die kwaliteit er natuurlijk ook zijn.

Ik denk dat diegenen die nu de minister verwijten dat zijn administratie te rigoureus optreedt, vaak de eersten zijn om anders te zeggen dat de kwaliteit niet gegarandeerd is als er iets misloopt. We moeten daar een goed evenwicht in vinden. Ook wij zijn absoluut een groot voorstander van die innovatieve woonvormen. Ik heb amper veertien dagen geleden tijdens de plenaire vergadering nog verwezen naar het project SeniorenThuis, waar senioren ook op een nieuwe manier samenwonen. Het is de opdracht van het beleidsdomein Welzijn, maar ook van het beleidsdomein Wonen, om daar samen werk van te maken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): We hebben in Vlaanderen een duidelijk kader voor de kwaliteit en de prijzen in woonzorgcentra. Het is inderdaad aan Zorginspectie om daarop toe te zien en als er dingen gebeuren die niet kunnen, om daar ook in te grijpen. Ik denk dat dat in dit geval correct gebeurd is.

Het is ook wel duidelijk dat we hier geconfronteerd worden met een grijze zone. Als ouderen die samen eigenaar zijn van een bepaald pand, aan cohousing willen

doen en daar een bepaalde zorg willen organiseren, dan zou dat eigenlijk ook mogelijk moeten zijn.

We hebben hier een maand geleden de discussie gehad over de kwaliteit, vooral in de commerciële woonzorgcentra, waar toch wel vaak iets over te vertellen valt. We hebben het twee weken geleden ook gehad over de winsten die daar gemaakt worden en de kortingen die gegeven worden. Ik kan me inderdaad heel goed voorstellen dat dat niet het beeld is van waar mensen graag zelf naartoe zouden willen gaan in 2060. Laat ons eerst daar al eens aan werken, opdat dat op een goede manier georganiseerd kan worden.

Los daarvan, minister, vind ik dat dit soort dingen echt mogelijk zou moeten zijn, dat we in de grijze zone voor oplossingen moeten zorgen. Bent u bereid om de dialoog aan te gaan en hiervoor ook een correct regelgevend kader te scheppen om ook die tussenvormen mogelijk te maken?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Collega's, er bestaat een website 'genieten na 60'. Ik voelde me als 60-jarige eigenlijk aangetrokken tot die website. Ik was heel tevreden daar ook 'groepswonen/cohousing' op terug te vinden. Minister, u moet weten, als ik samen met vrienden nadenk over later, dan dromen wij niet over de goede, toegewijde zorg in de woonzorgcentra. Dan dromen wij ervan om met vrienden te kunnen samenwonen. We merken dat er vaak creatieve ideeën ontstaan, zoals Ubertaxi's en Ubermaaltijden, maar dat de overheid altijd direct klaarstaat met haar vergrootglas van regeltjes.

Minister, u hebt het in de commissie altijd over het sociaal ondernemerschap. U hebt het over kwaliteit. Maar mensen bepalen zelf ook een stuk wat voor hen kwaliteit is. Ik had eigenlijk verwacht, minister, dat u moet bloemen zou klaarstaan, dat u samen met uw administratie zou zeggen: chapeau mensen, dit is een nieuw initiatief, en we maken er werk van om ervoor te zorgen dat dat goed gedijt in Vlaanderen. *(Applaus bij Groen)*

Minister Wouter Beke: Collega, ik weet natuurlijk niet naar welke website u kijkt als het gaat over 'genieten op 60'. *(Gelach)*

Ik ben zelf nog maar 45, dus ik heb nog vijftien jaar.

Collega's, hebben innovatieve woonvormen een plaats in ons landschap? Jazeker, het decreet bepaalt dat. Daar is toch geen discussie over?

De vraag is: als men zo'n initiatief wil nemen, mag daar ook een kwaliteitstoetsing bij horen? Dat is de vraag.

Collega Parys, u zegt dat het niet aan ambtenaren is om vanuit een bureau te oordelen, men moet op het terrein gaan. Het is een beetje moeilijk om hier een abstract debat te voeren over een heel concrete case. In deze concrete case is Zorginspectie op 16 september op het terrein geweest en ze zijn niet eens mogen binnengaan. Zorginspectie is niet eens mogen binnengaan. Vindt u dat normaal? Vindt u het normaal dat dit parlement zegt: 'Wij vinden dat innovatieve woonvormen een plaats mogen hebben. Wij vinden dat het wel moet beantwoorden aan een aantal kwaliteitsstandaarden' en dat dan de initiatiefnemers aan degenen die de inspectie moet doen, zeggen: 'Gij komt hier niet binnen'? Ik zal het aan mijn administratie vragen, daar is geen enkel probleem over.

Ze hebben gezegd: 'Wij hebben een nieuwe juridische situatie. De situatie is veranderd.' Ik vraag aan mijn administratie – dat is trouwens al lopende –, in de hoop dat ze dan wel de telefoon zullen opnemen of de mensen zullen

binnenlaten, dat men dan die nieuwe juridische situatie onderzoekt en kijkt of het conform is met de regels die dit parlement heeft afgesproken. Als die dan conform het decreet zijn en beantwoorden aan de innovatieve woonvormen en aan de kwaliteitscriteria waarvan dit parlement aan Zorginspectie vraagt dat ze worden toegepast, dan zal het agentschap daar naar alle waarschijnlijkheid ook wel op een correcte manier naar handelen. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

Lorin Parys (N-VA): Minister, wij dragen kleinschalige zorginitiatieven een warm hart toe, net zoals het sociaal ondernemerschap. Iedereen zegt dat te doen. Maar de vraag is: wat gebeurt er in de praktijk wanneer je kunt kiezen om rigide een kader op te leggen of ervoor te kiezen een innovatieve woonvorm te erkennen? Dat is wat we hier in de praktijk tegenkomen. Minister, de reden van mijn vraag is dat ik wil vermijden dat de twaalf meest angstaanjagende woorden uit de Nederlandse taal worden: 'Ik ben van de overheid en ik ben hier om te helpen.' En dus, minister, raad ik u aan om u samen met uw administratie de mantra van 'Frozen' eigen te maken, en dat is 'Let it go'. Stop de bevoogding, start met dingen los te laten, minister. Dat is de oplossing, dat is niet het probleem. Ik hoop dat we er op die manier voor kunnen zorgen dat iedereen zijn oude dag op de manier kan doorbrengen die hij zelf kiest.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik ben eigenlijk heel positief over ambtenaren, niet zoals mijn voorganger. Ik denk dat die mensen altijd tamelijk positief ingesteld en oplossingsgericht zijn. Minister, u bent de machtigste persoon vandaag die Welzijn onder uw bevoegdheid hebt. Er zijn heel veel oudere mensen in Vlaanderen. Ik herhaal mijn vraag aan u. Nu hebben ze de keuze, als ze zorgbehoevend zijn, om naar een rusthuis of woonzorgcentrum te gaan. De initiatieven voor kangoeroewoningen lopen niet vlot omdat er tal van voorwaarden en regeltjes zijn. Wat wij nu vragen is: laat mensen die dat willen en zelfs geen subsidie vragen, als bejaarden samenwonen. Faciliteer dat. Laat dat toe. In het regeerakkoord belooft u twee proefprojecten te starten in 2023 en 2024 om het persoonsgebonden budget voor zorg te realiseren. Start daar vandaag mee en wacht niet tot 2023.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de klimaatstrategie voor 2050

ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het overleg met de andere gewesten betreffende de klimaatdoelstellingen op lange termijn

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, beste voorzitter Homans, en nog mijn beste wensen voor uw verjaardag. Het is een beetje laat, maar alsnog.

Ambtsgenoten, minister Demir, ik hoop dat u genoten hebt van uw rit in uw dienstwagen op weg naar het parlement, want u was vanmorgen op die belangrijke bijeenkomst waar deze Vlaamse Regering samen met de andere regeringen een Nationaal Energie- en Klimaatplan heeft gesloten, bijeengesprokkeld. Ik heb vernomen dat die vergadering niet lang duurde, en dat is ook logisch, want het is niet de Vlaming, maar het zijn de Europese Unie en haar ongekozen klimaatbureaucraten die hier alles bepalen, terwijl wij het natuurlijk wel kunnen betalen.

Uw zogenaamde liberale collega in de Federale Regering, minister van Energie Marghem, is zeer opgetogen en had het zeer veelzeggend over het voldoen aan

de eisen, de éísen, van de Europese Commissie. Maar wat uw Vlaams klimaatplan inhoudt, minister Demir, weten wij natuurlijk al veel langer dan vandaag: dat kost jaarlijks aan Vlaanderen 5 tot 7 miljard euro. En wie zal hiervoor opdraaien? De Vlaming, de Vlaamse bedrijven. Wonen, werken en ook autorijden zullen daardoor in Vlaanderen alleen nog duurder worden.

Mijn vraag aan u is dus zeer simpel. Als u dan blijkbaar toch wilt dansen naar de pijpen van de Europese Unie, als u ons dan toch wilt onderwerpen aan de peperdure en dogmatische CO_2-reductie van de Green Deal, als u toch elk jaar 5 tot 7 miljard euro wilt uitgeven aan dat Klimaatplan, dan wil ik van u – en ik denk vele Vlamingen met mij – de garantie dat de Vlamingen hier niet voor zullen opdraaien en dat zij geen eurocent extra zullen moeten betalen voor dat klimaatplan.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, vanmorgen was er de vergadering van het Overlegcomité waar die langetermijnstrategie Klimaat 2050 op de agenda stond. België moet als lidstaat, zoals de andere lidstaten, aan Europa uitleggen welke maatregelen we gaan nemen om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn. We hebben deze morgen kunnen vernemen dat er een akkoord bereikt is, maar voor zover ik het begrepen heb, is dat akkoord niets anders dan wat we al eerder hebben kunnen lezen, namelijk dat er drie deelplannen van de verschillende gewesten – het Vlaamse, Brusselse en Waalse – zijn en een overkoepelende tekst van de federale overheid, maar dat die deelplannen helemaal niet op elkaar afgestemd zijn. De referentiejaren verschillen, de reikwijdte verschilt, en ook de doelstellingen lopen nogal uit elkaar.

Naar ik gelezen heb zou er nu uiteindelijk een akkoord zijn tot een reductie-engagement van 85 tot 87 procent. De reden waarom we als België niet verder willen gaan, is Vlaanderen. U hebt het deze morgen ook gezegd: 'Ik wil niet verder gaan. Voor mij is 85 procent de reductie die ik haalbaar acht, en verder wil ik niet gaan.'

Die weigering van Vlaanderen om verder te gaan, zorgt ervoor dat wij naar Europa geen engagement nemen naar klimaatneutraliteit. De argumenten die u daarvoor aanhaalt, zijn onder andere dat onze bedrijven uit de havens zullen gaan lopen, maar ik heb begrepen dat ons deelplan zelfs niet gaat over ETS-sectoren (emissions trading scheme), maar enkel over niet-ETS-sectoren, dus eigenlijk is dat niet relevant. Dat is zelfs geen voorwerp van onze langetermijnstrategie. Ten tweede zegt u dat we geen extra factuur willen voor onze burgers. Maar alle economen onderstrepen dat we, als we een ambitieus klimaatbeleid voeren, veel onnodige onkosten gaan uitsparen aan de ene kant, en aan de andere kant is dat ook de beste garantie om te zorgen voor bijkomende tewerkstelling in die nieuwe economie die zich vandaag overal volop aan het ontwikkelen is.

Mijn vraag is dus heel eenvoudig. Wat is het engagement? Met welke intentie bent u vanmorgen naar het Overlegcomité gegaan, en wat is nu het uiteindelijke resultaat van deze bespreking geweest?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, zoals jullie weten, voorziet het Vlaams regeerakkoord een broeikasvermindering naar 2050 van 80 procent. Wij zijn in december met de collega's overeengekomen over de langetermijnstrategie. Collega Van Rooy, u vergist zich: wij zijn vandaag niet bijeengekomen rond het nationaal plan of zo, dat is al in december gebeurd. Het ging vandaag over de langetermijnstrategie 2050. Het is toch wel belangrijk dat we weten waar we over spreken in dit parlement, en dat is een visie, de ambitie waar Vlaanderen gaat staan binnen dertig jaar. Daar zijn we in december, net voor de kerstvakantie, overeengekomen

dat we de broeikassen gaan verminderen met 85 procent. Dat is iets meer dan die 80 procent die we in het regeerakkoord overeengekomen waren.

Wij zetten inderdaad in op die nieuwe economie, die circulaire economie, waarvoor in de vorige legislatuur al de zaadjes gelegd zijn en waar we nu met de industrie gaan proberen om Vlaanderen koploper te maken binnen Europa in die circulaire economie. Ik denk bijvoorbeeld aan heel de thematiek rond kunststoffen, dat we recyclage van afval gebruiken, dat we afval ook gebruiken als grondstoffen. Ook in meubilair kan men circulair gaan, op water, op verschillende domeinen.

Dat is een groot onderdeel van die circulaire economie. Dat zal voor andere en nieuwe jobs zorgen. Wij zetten ook volledig in op die maximale CO_2-opslag in bos- en natuurgebieden. Daar zijn we deze legislatuur ook al mee begonnen: we voorzien 90 miljoen euro voor extra bos. Er zijn daarnaast nog andere maatregelen, maar het gaat voor alle duidelijkheid allemaal om een strategie.

Vandaag vond er inderdaad een Overlegcomité plaats waar de verschillende deelstaten aanwezig waren. Wij zijn daar een akkoord overeengekomen. Ik weet ook dat Europa vraagt dat we tegen 2050 klimaatneutraal zijn, maar ik heb ook heel duidelijk gezegd, overeenkomstig het regeerakkoord, dat dit een dynamisch gegeven is en dat dat elke vijf jaar bekeken wordt. Alle deelstaten hebben een eigen strategieplan. Voor Vlaanderen is de doelstelling om 85 procent minder CO_2 uit te stoten. Dat is een haalbare doelstelling en ik denk dat we ze ook effectief zullen halen.

Het is inderdaad zo dat die langetermijnstrategieën van de verschillende deelstaten opgeteld zijn en dat men zo, volgens een confederale logica, tot een optelsom is gekomen. Daar kunnen we niet tegen zijn, denk ik. Zo zijn we inderdaad op ongeveer 87 procent uitgekomen. Maar nogmaals – ik blijf het herhalen –, de klimaatverandering is een mondiale uitdaging. Iedereen zal zijn steentje moeten bijdragen. Het is geen zaak van Vlaanderen, Wallonië en Brussel alleen, maar het is een internationale zaak. Ik blijf die boodschap herhalen.

We hebben nu genoeg strategieën, genoeg plannen. Ook dat nationale plan, met meer dan 350 maatregelen, is allang achter de rug. Het wordt nu tijd dat we stoppen met plannen maken en dat we op het terrein gaan realiseren. Waarom doen we dat, mijnheer Van Rooy? Ik weet dat u daar tegen bent, wat u ook mag zijn, maar wij vinden het belangrijk dat we zorg dragen voor Vlaanderen en dat we een haalbare, betaalbare en realistische doelstelling hebben. Ik denk dat men dat ook van ons verwacht voor onze kinderen en voor onze kleinkinderen. *(Applaus van Joris Nachtergaele en Robrecht Bothuyne)*

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Demir, u sluit daarmee af om wat emotie in het debat te krijgen, maar u zou beter wat cijfers noemen. Ik hoor u alleen maar bezig over CO_2-vermindering en broeikasgassen, maar u vermeldt geen financiële cijfers. U weet dat Polen van de 7,5 miljard euro die de EU ter beschikking stelt voor de overgang naar een zogenaamd klimaatneutrale economie, maar liefst 2 miljard euro krijgt. Dat is 52 euro per Pool en dat terwijl Polen al een netto-ontvanger is binnen de EU. Wat krijgt Vlaanderen? Nougatbollen, niets, nul, en dat terwijl Vlaanderen reeds een nettobetaler is binnen de EU. Dat komt boven op die Vlaams-Waalse transfers waar u als Vlaams-nationalist tegen zou moeten zijn of tegen bent. Over de Europese transfers hoor ik u echter niets zeggen. Ikzelf en mijn partij vinden dat niet alleen totaal onrechtvaardig, maar wij willen u ook vragen of u ervoor wilt ijveren dat Vlaanderen voor hetgeen het zou moeten investeren voor die Europese klimaattoestanden en Green Deal, minstens hetzelfde bedrag, 7 miljard euro, terugkrijgt van de Europese Unie. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Chris Steenwegen (Groen): Minister, ik blijf uw houding ten aanzien van een klimaatbeleid toch moeilijk vinden. Waarom toch altijd zo defensief? Waarom niet

een beetje meer ambitie tonen? Bij uw aantreden hebt u hier in het parlement gezegd: 'Ik besef dat we er niet zullen raken met wat we nu aan het doen zijn. We zullen een serieuze tand moeten bij steken.' Van die tand hebben we echter nog niets gezien. Er is nog geen enkele tand bijgestoken. Wel integendeel, we krijgen nu heel veel negatieve boodschappen en heel veel kritiek op anderen en dan vooral diegenen die wel vooruit willen, waaronder de EU: sinds de Green Deal kan er geen goed woord meer gesproken worden over de EU. Die Green Deal is echt een doorn in uw oog en vooral dan door de verdeling van dat transitiefonds, waardoor België maar 68 miljoen euro zou krijgen, die – in uw ogen waarschijnlijk nog erger – dan nog voornamelijk naar Wallonië zou gaan.

Is het zo dat die 68 miljoen euro gehalveerd zou worden, omdat wij onze doelstelling zo laag zetten en dus geen klimaatneutraliteit nastreven? Dat stond in de media te lezen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik heb er alle begrip voor dat u met enige terughoudendheid naar 2050 kijkt, dat is nog dertig jaar, en het is bijna onmogelijk om vandaag met wetenschappelijke zekerheid te bepalen hoeveel wij over dertig jaar zullen kunnen besparen. In die zin begrijp ik dat u 85 procent naar voren schuift.

U hebt terecht ook verwezen naar de vele maatregelen die wij nu al op gang trekken. Mijnheer Van Rooy, als u denkt dat wij elke euro die wij in Europa stoppen, er minstens uit moeten halen, dan kunt u evengoed vragen om te stoppen met Europa, maar wees daar dan ook eerlijk over. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Ik zeg het omgekeerde, want in dezen, minister Demir, gaan klimaat en economie samen. Door te investeren in een robuust klimaatbeleid bij ons en in Europa vergroot onze afzetmarkt en kunnen onze bedrijven die innovatief zijn en die klimaatoplossingen kunnen leveren in heel Europa, welvaart creëren hier in Vlaanderen, mijnheer Van Rooy. Dat is geld dat Vlaanderen zou verdienen in Europa.

Minister Demir, het enige wat ik u wil vragen is om die positieve vibe op gang te houden. Om dat economisch potentieel aan te boren wil ik u vragen om een onderscheid te maken tussen wat we vandaag al kunnen beloven en de ambities die we hebben. Ik blijf erbij dat klimaatneutraliteit tegen 2050 de ambitie moet blijven, ook al weten we vandaag nog niet hoe. Door te blijven zeggen dat we daarnaartoe moeten gaan, kunnen oplossingen uit het bedrijfsleven naar voren worden geschoven.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Minister, ik denk en ik heb het gevoel dat u uw rol als minister verkeerd definieert, zeker wanneer ik u hoor zeggen dat we moeten stoppen met plannen te maken en het nu moeten beginnen te doen. In vele gevallen, wanneer het gaat over klimaatneutraliteit, zal het niet u of de Vlaamse Regering zijn die het moet doen, het zullen investeerders, bedrijven en uitvoerders zijn die het zullen doen. Uw job is inderdaad die plannen maken, u engageren en garanderen dat het Vlaams beleid daar voluit voor zal gaan, en dan is 100 procent beter dan 85 procent, want degene die de koers wint, is degene die zich 100 procent inzet.

Ik vraag u om te stoppen met het eeuwige verhaal dat u vertelt, dat we niet te veel moeten doen en dat we voorzichtig moeten zijn omdat we het niet kunnen beloven. U moet het niet beloven, u moet enkel beloven dat de Vlaamse overheid, de Vlaamse Gemeenschap, voluit gaat voor die investeerders. En dat

gaat over vele miljarden euro's meer dan die paar peanuts die we vanuit het Europees fonds zouden kunnen krijgen. Zij wachten op zekerheid om te kunnen investeren. Ik wil u dan ook vragen te stoppen met die voorzichtigheid, onzekerheid en conservatisme ten toon te spreiden waarmee u investeerders in nieuwe technologie, waarin Vlaanderen altijd voorop heeft gelopen, afschrikt en waarmee u voornamelijk beschermt wat er vandaag is. Dat zijn echter niet de jobs van morgen, dat is niet de welvaart van morgen, dat is niet de toekomst van de kinderen die we daarmee garanderen, dat is het heden verdedigen, en dat is niet genoeg, minister. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, de oproepen voor positieve vibes voor het klimaatbeleid kan ik alleen maar ondersteunen, die voor klimaatneutraliteit tegen 2050 ook, maar jammer genoeg zit u niet echt in die positieve vibe en al helemaal niet met die ambitie. U blijft vasthangen in een pessimistische visie, een visie waarin dat allemaal niet mogelijk is en een visie waarin u zegt dat als u verder gaat dan die 85 procent, veel Vlamingen zullen moeten verhuizen en we de industrie zullen kunnen sluiten.

Maar enfin, wat een totaal achterhaalde visie op het klimaatbeleid. Het klimaatbeleid is een ongelofelijke troef om bedrijven vooruit te helpen en gezinnen beter te laten wonen en zich beter te laten verplaatsen. Intussen zegt minister Weyts als een schoolmeester met een opgestoken vingertje aan al die jongeren die zich engageren voor het klimaat, dat ze er mogen mee stoppen omdat iedereen het intussen heeft begrepen. Maar jullie hebben het niet begrepen, jullie hebben niet begrepen dat het klimaatbeleid, wanneer dat ambitieus en sociaal wordt aangepakt, ons allemaal vooruithelpt. Elke keer dat u in de media komt, verspreidt u opnieuw die boodschap dat het klimaatbeleid ons allemaal zal doen verliezen. Stop daarmee en kijk vooruit. Volg een beetje meer de heer Schiltz. Ik kan hem daar alleen in ondersteunen. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik kan alleen herhalen wat we hier al dikwijls hebben gezegd en wat eigenlijk ook het standpunt van de minister is, namelijk dat we vooral geen dingen moeten beloven die we niet kunnen waarmaken. Maar wat we beloven, moeten we ook met hardnekkigheid proberen uit te voeren. En wanneer zich onderweg extra kansen voordoen – en ik neem aan dat dat zo zal zijn, want we spreken over 2050 – om extra resultaten te boeken, dan moeten we die ook met beide handen grijpen. Dat is onze positie. Dat is niet minimalistisch maar wel realistisch.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, we hebben nood aan een ambitieus beleid en aan concrete maatregelen als het gaat over klimaatbeleid. Dat is goed voor het milieu maar ook, collega Van Rooy, voor de economie en voor de creatie van bijkomende jobs, ook hier in Vlaanderen. Dat zeggen alle studies. Wij onderschrijven daarbij het Akkoord van Parijs en de Europese klimaatambitie richting 2050. We willen werk maken van een omslag naar een klimaatneutrale samenleving en we hebben dus een duidelijke ambitie om ook Vlaanderen klimaatneutraal te maken. Dat, beste collega's, staat letterlijk in het regeerakkoord.

Minister, ik verwacht van u niets meer maar ook niets minder dan de uitvoering van het regeerakkoord en dan het actief bepleiten van wat in het regeerakkoord staat: die ambitieuze doelstelling, die omslag naar een klimaatneutrale samenleving die we allemaal samen willen maken. Dat is wat ik van u verwacht als pleidooi en ook als beleidsactie.

U moet dat uiteraard niet alleen doen. Ook in het regeerakkoord staat dat we er alle belanghebbenden bij zullen betrekken. U moet werk maken van een participatietraject. Dat is nog niet gebeurd in het kader van de strategie voor 2050. Mijn bijkomende vraag is dan ook, minister, op welke manier u die omslag naar een klimaatneutrale samenleving zult maken en tegelijkertijd iedereen erbij zult betrekken. Op welke manier wil u die participatie organiseren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik heb met collega Somers al samengezeten over die participatie. We zijn aan het bekijken hoe we dat kunnen organiseren via de lokale besturen. Dat is dus op gang gebracht.

Er zijn er hier die beweren dat we niets doen. Dat klopt gewoon niet. Sorry. U moet maar de beslissingen bekijken. We hebben vorige vrijdag in de schoot van de regering nog beslist dat we 13 miljoen euro zullen openstellen voor bedrijven om werk te maken van warmtenetten. We vangen de warmte die vanuit de industrie opstijgt terug op en sluiten die warmte aan op woningen. Dat is een duurzaam energiesysteem. Wij doen dat. Die beslissing is genomen. Eind dit jaar komt daarover nog een beslissing. We zijn ook bezig met renteloze leningen voor gebouwen. We staan voor een heel grote vraag naar renovatie. Hoe gaan we dat organiseren? Hoe gaat dat betaalbaar zijn? Dat is toch ook wel belangrijk. We vragen de mensen om energetisch te gaan wonen. Dat is geen simpele vraag. Ik heb vandaag nog met banken samengezeten. We gaan daarvoor. Ik hoop echt wel dat we vanaf januari volgend jaar die renteloze leningen en die premies in gang kunnen zetten, zodat de mensen die iets kopen en die hun aankoop binnen de vijf jaar renoveren ook die stimuli hebben. Voor de Vlaamse overheidsgebouwen en de gebouwen van de tertiaire sector is er al een verplichting opgenomen. Ook voor de transportsector zijn er doelstellingen. Ik kan zo nog doorgaan. Het klopt niet dat we niets doen.

Het is juist dat Wallonië een hogere doelstelling heeft van 95 procent. Maar bekijk Vlaanderen en vergelijk Vlaanderen met Wallonië. Vlaanderen is dichtbevolkt. Wij hebben hier industrie. Ik weet dat de grootindustrie onder het Europese systeem valt. Maar wij hebben hier natuurlijk wel kleinere industrie waar we met energiebeleidsovereenkomsten het energieverbruik zullen doen dalen. Deze bezorgdheid neem ik mee in het hele klimaatbeleid. Zo zorgen we ervoor dat we daar ook een inspanning leveren. Ik ben ervan overtuigd dat deze regering de doelstellingen die zij vooropstelt, zal halen.

Mijnheer Tobback, u kunt mij verwijten dat ik niets beloof. Ik zou perfect kunnen zeggen dat we in 2050 klimaatneutraal zijn. Ik zou dat kunnen beloven. In 2050 ben ik 70 jaar. Wie gaat mij dan nog herinneren? Maar we doen dat niet omdat dat in het verleden veel te veel is gebeurd. Of het nu gaat over het Zilverfonds of over de groenestroomcertificaten. In het verleden zijn er veel te veel beloftes gemaakt. Deze Vlaamse Regering kiest inderdaad voor heel duidelijke, haalbare doelstellingen. 85 procent minder broeikasgassen is heel wat. De afgelopen 13 jaar hebben wij maar 5 procent vermindering van broeikasgassen gerealiseerd. Als we nu de komende jaren alles in gang zetten en als we de 350 maatregelen van ons Vlaams Klimaat- en Energieplan 2030 gaan uitvoeren, zullen we al heel wat verder staan. Dan moeten we normaal gezien al 35 procent minder broeikasgassen hebben.

Collega Schiltz, ik hoop inderdaad dat er ondertussen misschien nieuwe technologieën zijn, en ik geloof daar ook heel hard in. Als ik zie wat er vandaag de dag bij onze kmo's allemaal aan het bewegen is en wat er allemaal wordt uitgevonden, dan denk ik dat we naar een serieuze broeikasgasvermindering moeten gaan. Met deze regering hebben we gekozen om te gaan voor de realistische

doelstellingen. We gaan geen doelstellingen poneren waarvan we weten dat ze misschien toch niet haalbaar zijn. We gaan stap voor stap, maar ik ben ervan overtuigd dat we er gaan komen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Demir, u hebt natuurlijk gelijk. Beste ambtgenoten, deze regering heeft zich ontpopt als een regering die het klimaatbeleid van het elitaire partijtje Groen uitvoert. U kunt minister Demir dus absoluut niets verwijten. Ik doe dat natuurlijk wel, mijn partij doet dat dat wel, want heel deze klimaatbusiness is big business op de kap van de gewone Vlaming.

Minister, u hebt mij niet geantwoord. Landen als Polen, Tsjechië, Roemenië, Duitsland krijgen miljarden euro's van de EU, Vlaanderen krijgt nul euro. U laat dat gewoon gebeuren, terwijl u in de commissie hebt gezegd – ik raad u aan om dat nog eens te bekijken – dat deze Green Deal een 'mean deal' is. U hebt gezegd dat de EU het noorden kwijt is. En last but not least: u hebt gezegd dat de EU Vlaanderen berooft. Waar zijn die stoere woorden van u gebleven? Waar zijn de acties om daar iets aan te doen? Ik zie ze niet, en ik vind dat heel pijnlijk. Ik heb u in het verleden erg gewaardeerd toen u zich samen met ons hebt ingezet tegen de komst van een islamitische school, maar vandaag ontpopt u zich helaas tot een klimaatmarionet van de EU en tot de klimaatpaus van Vlaanderen. Minister Demir, dat bent u en dat zal de Vlaming ontzettend veel geld kosten. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Chris Steenwegen (Groen): Minister, wij zeggen natuurlijk niet dat u niets doet, het zou er nog moeten bij komen dat deze regering niets doet. Ik raad u toch aan om eens te kijken naar wat men in de omliggende landen doet, hoe men het aanpakt, hoe men de participatie organiseert, welke uitgebreide programma's met heel sterke en duidelijke engagementen daar maatschappelijk afgesproken zijn en worden opgenomen. Dat is iets heel anders dan wat wij in Vlaanderen hebben. Dat kan ik u wel verzekeren. Ga dat eens na.

Wat deze regering tot nu toe heeft gedaan, dat is maatregelen van de vorige regering schrappen. Wetenschappelijke rapporten negeert u. Adviezen die de vorige ministers van Energie en Omgeving hebben opgevraagd, die gooit u in de vuilnisbak. Als klap op de vuurpijl gaat u nu ook de EU de wacht aanzeggen. Iedereen die het goed meent met het klimaat, daar hebt u het moeilijk mee.

Van een minister verwachten wij echt geen scheldpartij. Uw scheldpartij naar de EU in de commissie vond ik echt niet oké. We verwachten geen scheldpartij, we verwachten ook geen vingerwijzing naar anderen van wie u vindt dat ze het niet goed aanpakken. Wij verwachten niet dat u zich verschuilt achter ambities van anderen, goede ambities, om zelf minder te moeten doen. Wat we wel verwachten van u, is dat u zorgt dat er middelen naar Vlaanderen komen om de transitie waar te maken, en niet dat u door uw gebrekkig beleid boetes moet betalen en emissierechten moet aankopen, waardoor u middelen uit Vlaanderen weghaalt in plaats van te genereren.

Minister, recht uw rug, toon leiderschap en neem ons eindelijk mee in een positief verhaal en verdedig dat op uw vurige manier. U kunt dat, en ik nodig u uit om dat ook te doen en Vlaanderen op die manier het klimaatbeleid te bezorgen dat het verdient. *(Applaus bij Groen en de PvdA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Philippe Muyters aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de SERV-evaluatie van de begroting en de VLAIO-evaluatie van de innovatiesubsidies

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Minister, ik heb de voorbije dagen twee interessante studies gelezen. De eerste is een evaluatie door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) van de begroting 2020. Ze hebben een berekening gemaakt van de besparingen die moeten worden gedaan per beleidsdomein, maar ook welke nieuwe beleidsinitiatieven er worden genomen door de regering in 2020 voor de verschillende beleidsdomeinen. Voor mij was de verrassende conclusie dat er het meest moet worden bespaard door Economie, Wetenschap en Innovatie, en het tweede meest door Werk en Sociale Economie. Ik had dat niet zo verwacht, maar dat was wel het geval.

Een tweede interessante studie was een studie op vraag van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen. Dat was een studie die werd uitgevoerd door de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven) en Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM). Die studie ging over de effectiviteit van subsidies aan bedrijven rond innovatie.

Er was een conclusie in drie stappen. Eerst en vooral: bedrijven die subsidies krijgen voor innovatie nemen veel meer initiatief rond innovatie, en besteden er zelf veel geld aan. Ten tweede: ze werken ook meer met elkaar samen, en dat is iets wat voor innovatie toch belangrijk is. Ten derde halen zij op de markt veel betere resultaten.

Dat zijn duidelijk de bedrijven die we nodig hebben om de groei in Vlaanderen ook in de toekomst te kunnen realiseren. Die subsidies zijn dus een interessant instrument om groei en welvaart, en dus ook welzijn in Vlaanderen te garanderen in de toekomst.

Als je die twee studies bij elkaar legt, dan zou de perceptie kunnen ontstaan – ik zeg wel zou – dat we de verkeerde keuzes hebben gemaakt in de begroting voor 2020. Want dan gaan we eigenlijk besparen op Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en op Werk en Sociale Economie (WSE), terwijl we dat net nodig hebben voor de groei van onze Vlaamse maatschappij. Wat is uw reactie daarop?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik dank u voor uw vraag, collega Muyters. Ik dank ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en ECOOM voor hun studie. Wat de SERV betreft: een begroting is eigenlijk een gegeven met zeer veel driedimensionaliteit of zelfs multidimensionaliteit. En de SERV heeft een zeer eigen kijk op die begroting, die ook zeer interessant is voor ons als overheid, om betere inzichten te krijgen.

Als ik het advies van de SERV lees, dan zijn de conclusies die zij trekken helemaal niet zo verschillend van de langetermijnbeleidskeuzes die wij met de begroting maken. Nu, het advies van de SERV gaat enkel en alleen over 2020, dus zij hebben geen toelichting over de meerjarenraming, die wij wel hebben. Maar zij bevestigen daarin dat we nu, in 2020, wel degelijk ruimte vrijmaken om nadien meer te gaan investeren de komende jaren.

Die duidelijke beleidskeuze kun je bijvoorbeeld zien op een bepaald punt bij WSE: de schrapping of hervorming van de doelgroepkorting. Voor de doelgroepen tussen 55 en 58 jaar hebben we gemerkt dat de werkzaamheidsgraad al is gestegen, en

dat de meerwaarde van een extra korting daar eigenlijk minimaal is. En dan moet je als overheid ook de moed hebben om die korting in vraag te stellen en te hervormen.

Volgens de SERV liggen de zwaardere besparingen verhoudingsgewijs inderdaad bij WSE en EWI. Daarna komt de eigen overheid, want we doen ook wel degelijk een inspanning met ons eigen beleidsapparaat. Pas daarna komen bijvoorbeeld de besparingen in de cultuursector.

Het belangrijkste is dat we met de keuzes die we in dit regeerakkoord op lange termijn maken, wel degelijk ook investeren in onze ondernemers. We gaan dat niet doen door extra subsidies uit te bouwen, maar eerder door een omslag te maken naar meer investeringen. Die omslag is in de voorbije legislatuur al gemaakt; daar is een stijging van het aantal investeringen gekomen. We zetten daar de komende vijf jaar verder op in.

Er is 1,65 miljard euro voor Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), scholen, culturele infrastructuur, ziekenhuizen, sport en onroerend erfgoed. Er is 4,2 miljard euro voor sociale woningen. En laat ons zeker het extra miljard voor de lokale besturen niet vergeten. We gaan dus wel degelijk investeren en zorgen voor een ondersteuningsbeleid voor onze ondernemers en onze gehele samenleving.

Waar we extra in investeren is zorg en ontwikkeling. Dat doen we wel via subsidies. De studie bevestigt ook uitdrukkelijk dat dat de juiste keuze is om te maken, omdat je daar een sturingselement nodig hebt. Dat doen we nu via subsidies. Ik denk dus dat we, in lijn met wat de SERV zegt, wel degelijk de juiste beleidskeuzes maken op de lange termijn.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Minister, ik denk dat het heel nuttig en goed is dat u de zaken wat hebt gekaderd. Het belangrijkste is daar uiteraard de langetermijnvisie: de mogelijkheid die vandaag wordt gecreëerd om ook morgen extra te investeren. Het belangrijkste voor mij is dat we ondernemingen blijven ondersteunen rond innovatie en onderzoek. Want dat is altijd riskant, je weet nooit op voorhand wat het resultaat zal zijn. U hebt gezegd dat dat ook de bedoeling is richting de toekomst. Ik wil u uitdrukkelijk vragen om daarop in te zetten, en te zorgen dat we op die manier onze groei en ons welzijn in Vlaanderen kunnen blijven garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Minister, ik heb dat advies van de SERV bij de begroting met veel interesse gelezen en ik vind dat we hier vandaag weer een selectieve lezing horen. Mijnheer Muyters, u zegt dat er bespaard wordt op het beleidsdomein Werk en Sociale Economie (WSE), op de subsidies voor bedrijven. Maar wat er éígenlijk staat, is natuurlijk dat er 100 miljoen euro wordt bespaard op doelgroepkortingen. Dat is 100 miljoen euro die bedrijven krijgen aan subsidies om jongeren en ouderen aan het werk te helpen. Wij leiden daaruit af dat die besparing eigenlijk een besparing op ménsen is, mensen die vandaag al moeilijk aan een job geraken. En kom mij nu niet vertellen dat dat nog altijd niet het geval is.

Minister, wij hebben vooral een suggestie voor u. De begrotingsherziening komt eraan. In plaats van te besparen op mensen zou u inderdaad beter besparen op subsidies voor grote bedrijven, te beginnen bij die 'carbon leakage'-regeling voor de ExxonMobils van de wereld, en dat dan bijvoorbeeld investeren in ons openbaar vervoer. Ik denk dat vele bedrijven er ook heel blij mee zouden zijn

indien de mensen niet meer alle dagen in de file zouden staan. Onze amendementen daarvoor wil ik u graag ter inspiratie nog eens bezorgen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord.

De vraag van de heer Muyters is uiteraard terecht, want het lijkt wat vreemd dat we middelen wegnemen, ook van onze ondernemingen. Voor mij maakt dat rapport van de SERV in ieder geval duidelijk dat we állemaal een steentje bijdragen. Zowel de huishoudens, als de overheid en de ondernemingen dragen een steentje bij tot de besparingen die we moeten doen. Met betrekking tot die innovatie, dat tweede rapport waarnaar u verwijst, is het inderdaad correct – gelukkig maar – dat, als we investeren in bedrijven die investeren in innovatie, dat uiteraard een positieve hefboom is. Ik denk dat het beleid van minister Crevits heel duidelijk toont dat zij de besparingen die ze doet, niet doet op díé subsidies. Want zij probeert de subsidies op innovatie zo veel mogelijk te vrijwaren en op hetzelfde niveau te houden als voorheen.

Minister, ik kan u er alleen maar toe oproepen om inderdaad, ondanks de besparingen, ondanks de maatregelen die we dit jaar moeten nemen, ondanks het feit dat we weten dat dit een moeilijk begrotingsjaar wordt, ervoor te zorgen dat u de aangekondigde investeringen ook effectief uitvoert.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Die SERV-studie is inderdaad uitermate interessant. Ik ben heel blij dat de oppositiepartijen ze hebben gelezen. Want het riedeltje, de horrorshow die we hier maandenlang hebben gehoord, wordt in die studie eigenlijk genadeloos afgeschoten. Het is niet zo dat alles wordt gehaald in de cultuur- of in de zorgsector. Uit de studie blijkt inderdaad dat proportioneel de grootste hervormingen plaatsvinden in Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), bij ondernemers, in de economische subsidies. En dat is een hervorming waar onze fracties – en ondernemers in het algemeen – volmondig achter staan. Er wordt massaal meer geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling (O&O). Dat is de voedingsbodem voor alle welvaart in Vlaanderen. 250 miljoen euro recurrent: dat is een gigantisch bedrag. En die middelen worden inderdaad gehaald op bedrijfssubsidies. Wij staan daar volmondig achter, net zoals heel veel ondernemers in Vlaanderen. Op één voorwaarde, minister, en die is dat u verder werk maakt van de daling van de administratieve lasten van de lokale belastingen die helaas nog vaak op ondernemers rusten, en ook dat u in gesprek gaat met uw federale collega's om de hervormingen die de voorbije jaren gebeurd zijn op het vlak van vennootschapsbelasting, op het vlak van het aanwerven van werknemers, te bestendigen en te bekrachtigen en hopelijk niet terug te draaien.

Minister Matthias Diependaele: Ik dank u voor de bijkomende vragen.

Eerst en vooral ben ik ervan overtuigd dat ondernemingen zelf vragende partij zijn voor de omslag die we maken. Er is altijd zo'n beetje een top vijf van bezorgdheden die ondernemers of ondernemersorganisaties willen meegeven. Het gaat dan over loonkost, mobiliteit enzovoort. En wat zij vooral willen, is een omkaderend economisch ondersteuningsbeleid. Ik heb nog maar zelden geweten dat men uitdrukkelijk om een verhoging van subsidies vraagt. Ik denk, mijnheer Vande Reyde, dat dat ongeveer is wat u wilt meegeven. Administratieve lastenverlaging is daar ook zeker een element van. Binnen mijn beleidsdomeinen zal ik daar zeker op inzetten.

Nu, we gaan in de commissie nog discussiëren over de SERV. Maar, mevrouw Goeman, selectieve lezing, echt waar? Ik heb zelf uitdrukkelijk het voorbeeld gegeven van de doelgroepkorting. Ik heb die afschaffing hier zelf aangebracht en nu begint u over de moeilijkheden.

We zien uitdrukkelijk in de cijfers dat bij mensen tussen 55 en 58 jaar de werkzaamheidsgraad ongeveer even hoog ligt als bij de jongeren. Er is minder incentive nodig om die mensen aan het werk te krijgen. Dan moet je ook de moed hebben om dat in vraag te stellen en dat doen we. En dan gaat u ook nog eens vergeten dat we een jobbonus gaan doen van 300 miljoen euro per jaar. 300 miljoen euro die we uitdrukkelijk investeren in die mensen met het laagste inkomen. Wie doet hier eigenlijk aan een selectieve lezing? Ik denk dat wij zeer duidelijk de juiste keuzes maken met deze begroting. We investeren in die dingen waarin we moeten investeren.

Mijnheer Vande Reyde, u verwijst er ook naar, naar de besparingen in de cultuursector. Ik had nog gehoopt op een tussenkomst van de PVDA, want die doet blijkbaar betaald lobbywerk voor de cultuursector de laatste tijd. Het is jammer dat die er niet gekomen is. Ik denk dat uit die studie van de SERV zeer duidelijk gebleken is dat er inderdaad bespaard wordt op een zeer gelijke manier voor iedereen. Dat is ook geen abnormale vraag. We vragen van iedereen een bijdrage, maar niet zonder doel. Die bijdrage is er uitdrukkelijk op gericht om de komende jaren te kunnen investeren, om met meeruitgaven aan de noden in Vlaanderen te kunnen tegemoetkomen. Daarvoor moeten we nu inderdaad die inspanning doen. Ik geloof dat die op een zeer redelijke manier gebeurt, zoals onderstreept wordt door verschillenden van u. Vooral, ik ben hoopvol dat we die investeringen kunnen doen.

Mijnheer Van Peteghem, we hebben die voor ogen genomen, we hebben die gepland. Uiteraard zal elke minister zijn best doen om die investeringen effectief te doen. Dat zal binnen vijf jaar voorwerp van debat zijn. Dat is natuurlijk de bedoeling, dat lijkt mij vanzelfsprekend.

Philippe Muyters (N-VA): Mevrouw Goeman, uiteraard ben ik ook op de hoogte van de doelgroepkorting. Heel goed zelfs, ik heb ze eerst mogen invoeren. Ik ben het er helemaal mee eens dat we niet op mensen besparen, maar dat we voor de effectiviteit van de inzet van middelen moeten kiezen. Als men ziet dat de werkzaamheidsgraad bij 55- tot 58-jarigen ongeveer dezelfde is als bij de rest van de bevolking, dan moet men zijn pijlen op de juiste groep richten en die mensen helpen en geen andere. Hetzelfde geldt voor een aantal jongeren met een middendiploma die vandaag gegeerd zijn op de markt en vrij gemakkelijk werk vinden. Dat is een goede keuze geweest binnen de begrotingsbesprekingen.

Collega Van Peteghem, ik ben het uiteraard met u eens dat we moeten blijven inzetten op innovatie in die bedrijven. Kijk maar naar de studie van Ecoom. We moeten blijven handelen naar de filosofie die in de vorige legislatuur naar voren is geschoven. We mogen niet gaan verkokeren en altijd kijken naar de excellentie. Geen budgetjes per provincie, geen budgetjes per thema, maar budgetten voor die projecten die het verschil kunnen maken, niet alleen in Vlaanderen maar zelfs internationaal, die ons op de top brengen en die onze economie voor de toekomst verzekeren. Ik ben er zeker van dat u daar mee achterstaat.

Collega Vande Reyde, ik sta volmondig – zoals u zegt – achter de besparingen zoals ze zijn gebeurd. Ik ben zoals de minister helemaal overtuigd dat het bedrijfsleven mee die keuzes ondersteunt. Wat verwachten zij? Dat ze kunnen doen waar ze goed in zijn, en dat is ondernemen. Daar zijn ze goed in. U, minister, moet er mee voor zorgen dat de juiste omgeving daarvoor gerealiseerd wordt en dat we de drempels – een te groot risico bijvoorbeeld – wegnemen.

Daar passen die subsidies voor innovatie in. Zet uw werk voort in die richting. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: Mijnheer Muyters, u hebt in dit parlement al 422 actuele vragen beantwoord, maar dit was de eerste keer dat u er zelf één stelde. Proficiat daarvoor. *(Applaus)*

De actuele vraag is afgehandeld.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de belasting op inverkeerstelling
– 204 (2019-2020) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift over de belasting op inverkeerstelling.

De heer Muyters, verslaggever, heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Er is een verzoekschrift binnengekomen op 22 augustus 2019. Het is op 25 september door de parlementsvoorzitter ontvankelijk verklaard en verwezen naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

Waarover gaat het verzoekschrift? De verzoeker stelt dat de belasting op de inverkeerstelling (BIV) een eenmalige belasting die maar één keer dient betaald te worden, namelijk op het moment dat de wagen in het verkeer komt, en dat het een vrije interpretatie is van de Vlaamse Belastingdienst dat die ook voor de tweedehandse of verder verkoop telkens weer opnieuw betaald moet worden. Volgens de verzoeker is dat niet correct en moet dat geschrapt worden.

De verzoeker stelt in tweede orde dat als de belasting op het gebruik van het voertuig in België toch zou blijven bestaan, die BIV in het eerste jaar gecompenseerd moet worden met de verkeersbelasting.

Het verzoekschrift werd besproken in de commissie, die minister Diependaele om advies heeft gevraagd. Op 21 januari werd de bespreking in de commissie verdergezet op basis van dat advies van de minister. Uit de wetshistoriek en alleen al uit het feit dat de verschuldigde belasting bij tweedehandsvoertuigen dezelfde grondslag heeft als bij een nieuw voertuig, maar dat de aanslagvoet verschillend is in functie van de ouderdom van de wagen, blijkt dat het de wil van de wetgever was om ook op die tweedehandsvoertuigen een BIV te heffen.

Ook het feit dat toen het Vlaamse Gewest bij de hervorming van de verkeersbelasting naar een groenere verkeersbelasting ook uitdrukkelijk rekening heeft gehouden met tweedehandsvoertuigen, is een tweede bewijs dat de heffing van die BIV geen interpretatie is van de Vlaamse Belastingdienst maar een gewild element.

Op de tweede vraag van de verzoeker over de compensatie met de jaarlijkse verkeersbelasting in geval van behoud van de BIV voor tweedehandsvoertuigen, kunnen we niet ingaan omdat de BIV een andere belasting is dan de verkeersbelasting, en twee verschillende belastingen kunnen niet met elkaar gecompenseerd worden.

De commissie heeft op 21 januari eenparig het advies van de minister goedgekeurd.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de erfbelasting en de aangifte van nalatenschap
– 205 (2019-2020) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift over de erfbelasting en de aangifte van nalatenschap.

De heer Rzoska, verslaggever, heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Op 13 maart 2019 werd bij de voorzitter een verzoekschrift ingediend over de erfbelasting en de aangifte van de nalatenschap. Het werd ontvankelijk verklaard op 20 maart en geagendeerd in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie. Daar werd net zoals bij het vorige verzoekschrift beslist om ten gronde het advies in te winnen van minister Diependaele. De verzoeker vraagt de erfbelasting op de vererving van rechtstreekse familie af te schaffen, tenminste – buiten de al bestaande vrijstelling van de gezinswoning – voor de vermogens kleiner dan 500.000 euro. Hij stelt voor om op het deel boven de 500.000 euro een beperkt vlak tarief toe te passen en vraagt bovendien een vrijstelling van erfbelasting voor familiale bedrijven. Hij wil ook elke vorm van belastingontwijking uitsluiten.

De minister heeft in de commissievergadering van 21 januari 2020 zijn advies voorgelegd. Hij gaf aan dat het gaat om een ideologische discussie, die op dit moment helemaal niet aan de orde is wegens de belangrijke budgettaire gevolgen van een gehele of gedeeltelijke afschaffing. De opbrengst van de erfbelasting wordt op dit moment geraamd op 1,4 miljard euro. Er zijn wel een aantal antwoorden die de minister geeft op vlak van complexiteit van de aangifte omdat daar de afgelopen jaren toch al wat hervormingen zijn gebeurd en dat erflaters kunnen worden ondersteund bij het invullen van een aangifteformulier. Hij concludeert dat de budgettaire impact van de ontvangsten uit de erfbelasting momenteel geen verdere verlaging mogelijk maakt.

De commissie heeft op 21 januari beslist om eenparig in te stemmen met het advies van de minister.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 4 maart 2020 om 14 uur.

De leden van het Uitgebreid Bureau verwacht ik, zoals afgesproken, over vijf minuten in de Bureauzaal.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 17.01 uur.